

L Ö G

um kosningar til Alþingis.

RÍKISSTJÓRI ÍSLANDS

gjörir kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

I. KAFLI

Kosningarréttur og kjörgengi.

1. gr.

Kosningarrétt við kosningar til Alþingis eiga allir, karlar og konur, sem:

1. eru 21 árs eða eldri, þegar kosning fer fram;
2. eiga ríkisborgararétt hér á landi;
3. hafa verið búsettir hér á landi síðustu 5 árin áður en kosning fer fram;
4. hafa óflekkað mannorð og
5. eru fjárráðir.

2. gr.

Enginn telst hafa óflekkað mannorð, sem er sekur eftir dómi um verk, sem er svívirðilegt að almenningsáliti, nema hann hafi fengið uppreist æru sinnar.

3. gr.

Gift kona telst fjárráð, þótt hún eigi óskilið fjárlag með manni sínum. Maður telst fjárráður, þó að bú hans sé undir gjaldþrotaskiptum.

4. gr.

Kjörgengur við kosningar til Alþingis er hver sá, karl eða kona, sem kosningarétt á samkv. 1. gr., nema þeir dómendur, sem ekki hafa umboðsstörf á hendi.

II. KAFLI

Kjördæmi.

5. gr.

Kjósendur neyta kosningarréttar síns í sérstökum kjördæmum eftir þeim reglum og með þeim skilyrðum, er lög þessi setja, og er landinu skipt í kjördæmi sem hér segir:

A. Kjördæmi, þar sem kosinn er einn þingmaður í hverju, óhlutbundnum kosningum (einmenningskjördæmi):

1. Borgarfjarðarsýsla ásamt Akraneskaupstað.
2. Mýrasýsla.
3. Snæfellsnes- og Hnappadalssýsla.
4. Dalasýsla.
5. Barðastrandarsýsla.
6. Vestur-Ísafjarðarsýsla.
7. Ísafjarðarkaupstaður.
8. Norður-Ísafjarðarsýsla.

9. Strandasýsla.
10. Vestur-Húnavatnssýsla.
11. Austur-Húnavatnssýsla.
12. Siglufjarðarkaupstaður.
13. Akureyrarkaupstaður.
14. Suður-Þingeyjarsýsla.
15. Norður-Þingeyjarsýsla.
16. Seyðisfjarðarkaupstaður.
17. Austur-Skaftafellssýsla.
18. Vestur-Skaftafellssýsla.
19. Vestmannaeyjakaupstaður.
20. Hafnarfjarðarkaupstaður.
21. Gullbringu- og Kjósarsýsla.

B. Kjördæmi, þar sem kosnir eru tveir þingmenn í hverju, hlutbundnum kosningum, og jafnmargir varamenn (tvímenningskjördæmi):

1. Skagafjarðarsýsla.
2. Eyjafjarðarsýsla.
3. Norður-Múlasýsla.
4. Suður-Múlasýsla ásamt Neskaupstað.
5. Rangárvallasýsla.
6. Árnessýsla.

C. Reykjavíkurkaupstaður er sérstakt kjördæmi, þar sem kosnir eru 8 þingmenn, hlutbundnum kosningum, og jafnmargir varamenn.

III. KAFLI

Kjördeildir.

6. gr.

Hverju kjördæmi skal skipt í kjördeildir, og er hver hreppur eða kaupstaður ein kjördeild, nema honum hafi verið skipt í fleiri kjördeildir.

Heimilt er bæjarstjórn og hreppsnefnd, með samþykki yfirkjörstjórnar, að skipta kaupstað eða hreppi í kjördeildir. Hreppum má þó ekki skipta í fleiri kjördeildir en fjórar.

Í hreppum, þar sem kjördeildir eru færri en fjórar, eiga 20 kjósendur, sem búsettir eru innan sama hreppshluta, rétt á, að hann verði gerður að sérstakri kjördeild, ef þeir krefjast þess áður en kjörskrá hefur verið lögð fram, enda sé þessi hluti hrepps afskekktur og erfitt um kjörsókn þaðan að álitu yfirkjörstjórnar.

Kjördeildir skal að jafnaði kenna við kjörstaði í sveitum, en tölusetja þær til aðgreiningar í kaupstöðum.

IV. KAFLI

Kjörstjórnir og kjörstjórar utan kjörfunda.

7. gr.

Kjörstjórnir við alþingiskosningar skulu vera þrennar:

1. Landskjörstjórn.
2. Yfirkjörstjórnir.
3. Undirkjörstjórnir.

80

7. sept.

Sameinað Alþingi kýs, eftir hverjar almennar alþingiskosningar, fimm manna landskjörstjórn hlutbundnum kosningum og jafnmarga til vara. Landskjörstjórn velur sér sjálf oddvita og skiptir að öðru leyti með sér verkum.

8. gr.

Í hverju kjördæmi er yfirkjörstjórn, og skipa hana 3 menn.

Þar, sem sýslumaður eða bæjarfógeti (lögmaður) er heimilisfastur í kjördæmi, skal hann vera oddviti yfirkjörstjórnar. Annars staðar skipar ráðherra oddvita, er sé kjósandi í kjördæminu. Ráðherra skipar og varamann oddvita. Í Suður-Múla-sýslu er sýslumaður oddviti yfirkjörstjórnar.

Hina yfirkjörstjórnana og tvo til vara kjósa sýslunefndir, en bæjarstjórnir þar, sem kaupstaður er sérstakt kjördæmi, til eins árs í senn. Hlutfallskosningu skal viðhafa, ef sýslunefndarmaður eða bæjarfulltrúi krefst þess.

10. gr.

Í hverri kjördeild hrepps eða kaupstaðar skal vera undirkjörstjórn, skipuð 3 mönnum, er hreppsnefnd eða bæjarstjórn, sem í hlut á, kýs til eins árs úr hópi kjósenda hreppsins eða kaupstaðarins og jafnmarga til vara. Hlutfallskosningu skal viðhafa, ef hreppsnefndarmaður eða bæjarfulltrúi krefst þess. Hreppstjóri skal þó jafnan vera formaður kjörstjórnar þess hrepps eða kjördeildar, sem hann er búsettur í. Annars velur kjörstjórn sér oddvita og skiptir að öðru leyti með sér verkum.

11. gr.

Sá, sem á sæti í yfirkjörstjórn eða undirkjörstjórn, skal víkja sæti, ef hann er í kjöri til Alþingis. Sá, sem á sæti í landskjörstjórn, skal víkja sæti, þegar úthlutað er uppþótarþingsætum, ef hann getur sjálfur komið til greina við skipun í uppþótarþingsæti.

12. gr.

Varamenn taka sæti í landskjörstjórn, yfirkjörstjórn og undirkjörstjórn í föllum aðalmanna eftir venjulegum reglum, þegar hlutfallskosningar eru viðhafðar, en annars eftir þeirri röð, sem þeir eru kosnir. Ef einhver kjörstjórn verður ekki á þennan hátt fullskipuð, kveður hún sjálf til þann eða þá, sem þarf til þess að talan sé fyllt.

Það er borgaraleg skylda að taka við kosningu í kjörstjórn.

13. gr.

Kjörstjórar við atkvæðagreiðslu utan kjörfunda samkv. lögum þessum eru sýslumenn og bæjarfógetar (í Reykjavík lögmaður), fulltrúar þeirra, hreppstjórar og skipstjórar á íslenskum skipum. Nú eru sýslumaður og hreppstjóri búsettir á sama stað, og skal þá sýslumaður vera kjörstjóri.

V. KAFLI

Kjörskrár.

14. gr.

Kjörskrár til alþingiskosninga semja bæjarstjórnir í kaupstöðum, en hreppsnefndir í hreppum. Sérstaka kjörskrá skal semja fyrir hverja kjördeild. Kjörskrá skal samin í febrúarmánuði ár hvert og gildir frá 15. júní það ár til 14. júní næsta ár á eftir.

15. gr.

80

7. sept.

Á kjörskrá skal taka:

1. Þá, sem fullnægja öllum skilyrðum 1. gr. þessara laga og eru, þegar kjörskrá er samin, heimilisfastir í þeirri kjördeild, sem kjörskráin nær til.
2. Þá, sem skortir það eitt á að fullnægja skilyrðum 1. töluliðs þessarar gr., að þeir hafa ekki fyllt 21 árs aldur eða 5 ára búsetu í landinu, ef þeir ná að fullnægja þeim skilyrðum áður en kjörskráin gengur úr gildi.

Um þann, sem settur er á kjörskrá og hefur ekki fullnægt skilyrðunum um aldur eða 5 ára búsetu í landinu, skal þess getið í athugasemd við nafn hans á kjörskránni, hvaða mánaðardag hann hefur náð að fullnægja öllu þessu, og skal rita framan við mánaðardaginn: Fær atkvæðisrétt.

Nöfn þeirra, sem standa á kjörskrá með slíkum athugasemdum, skal undirstrika eða auðkenna greinilega á annan hátt.

16. gr.

Kjörskrár skal rita á eyðublöð, er dómsmálaráðuneytið lætur í té, og skal farið nákvæmlega eftir þeim leiðbeiningum, sem ráðuneytið lætur skrá á þau.

Þegar kjörskrá hefur verið samin, skal oddviti í hreppum undirrita hana og að minnsta kosti einn maður annar úr hreppsnefndinni með honum, en í kaupstöðum borgarstjóri eða bæjarstjóri.

17. gr.

Nú hefur kjörskrá ekki verið samin eða lögð fram í tæka tíð, eða um það hefur ekki verið fylgt ákvæðum laga þessara, og skal þá sýslumaður eða bæjarfógeti (í Reykjavík lögmaður), jafnskjótt sem hann fær vitneskju um það, gera nauðsynlegar ráðstafanir til, að kjörskrá verði tafarlaust samin og leiðrétt það, sem skort hefur á, að færi lögum samkvæmt.

18. gr.

Frá því að kjörskrá hefur verið samin og þangað til hún gengur í gildi skal almenningur eiga aðgang að staðfestu eftirriti af henni hjá oddvita hreppsnefndar eða í skrifstofu borgar- eða bæjarstjóra. Skriflegar aðfinnslur við kjörskrána, sem koma fram á þessum tíma, skal taka til meðferðar, er kjörskrá hefur legið frammi samkvæmt 19. gr., og á þann hátt, sem fyrir er mælt um aðrar kjörskrárkærur í 20. og 21. gr.

19. gr.

Nú eiga alþingiskosningar að fara fram, og skal þá tveimur mánuðum áður leggja kjörskrá fram til sýnis á hentugum stað, einum eða fleirum, í hverri kjördeild utan kaupstaða. Kjörskrá skal jafnan liggja frammi að minnsta kosti á einum stað í hverjum kaupstað eða kaптúni.

Fjórtán dögum áður en kjörskrá er lögð fram skal auglýsa, hvar það verður gert, og á þann hátt á hverjum stað, sem venja er þar að birta opinberar auglýsingar. Þegar auglýst er í blöðum um þetta innan kaupstaða, nægir þó þriggja daga frestur. Heimilt er ráðherra að stytta frest þennan eða fella hann alveg niður.

Kjörskrá skal liggja frammi frá dagmálum til miðaftans dag hvern næstu fjórar vikur eftir að hún var lögð fram. Staðfest eftirrit af kjörskrá má hafa til að leggja fram.

20. gr.

Þegar 3 vikur eru til kjördags, skal hver sá, sem kæra vill, að einhvern vanti á kjörskrá eða sé ofaukið þar, hafa afhent oddvita hreppsnefndar eða borgar- eða bæjarstjóra kærú sína, með þeim rökum og gögnum, sem hann vill fram færa til stuðnings máli sínu. Sé kæran um það, að einhver sé á skrá tekinn, sem ekki hafi rétt til

80 að standa þar, skal oddviti hreppsnefndar eða borgarstjóri eða bæjarstjóri innan 3 7. sept. daga gagngert senda þeim, sem yfir er kært, eftirrit af kærunni.

21. gr.

Aðfinnslum þeim við kjörskrána, sem þannig eru fram komnar, sbr. 18. og 20. gr., skal hlutaðeigandi hreppsnefnd eða bæjarstjórn skera úr á opinberum fundi, sem haldinn sé eigi síðar en 2 vikum fyrir kjördag. Til þess fundar skulu með 3 daga fyrirvara kvaddir bæði þeir, sem fram hafa komið með aðfinnslurnar, og þeir, sem mælt er á móti. Samkvæmt þeim skjölum, sem aðilar málsins leggja fram, og framburði vitna, sem þeir leiða, skal leggja úrskurð á ágreininginn og rita hann með fáum orðum í gerðabók hreppsnefndar eða bæjarstjórnar.

Þegar búið er að leiðrétta og bæta við kjörskrána samkvæmt þessu, skal öll hreppsnefndin eða bæjarstjórnin rita nafn sitt undir hana. Eftir þetta verður engin breyting gerð á kjörskránni, nema dómur sé á undan genginn.

22. gr.

Kjörskrá skal samin í tveim eintökum, og skal annað eintakið sent oddvita yfirkjörstjórnar þeirrar, er í hlut á, jafnskjótt sem kjörskráin er endanlega undirrituð, en 2 mánuðum fyrir kjördag skal tilkynna honum tölu þeirra, sem á kjörskrá verða, eftir því, sem næst verður komið.

23. gr.

Nú eru fyrirskipaðar kosningar til Alþingis með svo stuttum fyrirvara, að ekki er unnt að láta kjörskrá liggja jafnlengi frammi eða veita þá fresti og fyrirvara, sem hér er gert ráð fyrir, og má þá stytta þetta allt hlutfallslega, eftir nánari fyrirætlum ráðherra í auglýsingu um kosningarnar.

Ráðherra er og heimilt að stytta alla fresti, eftir því sem nauðsynlegt kann að vera, þegar gera þarf ráðstafanir út af vanrækslu hreppsnefndar eða bæjarstjórnar um samning kjörskrár, sbr. 17. gr.

24. gr.

Sá, sem er óánægður með úrskurð bæjarstjórnar eða hreppsnefndar út af kæru hans yfir kjörskrá, á kröfu til, að sér verði fengið eftirrit af úrskurðinum ókeypis, og getur hann sótt málið fyrir dómi. Á sama hátt getur sá, sem vegna fjarvistar eða af öðrum ástæðum hefur ekki átt kost á að koma fram með kæru út af kjörskrá áður en kærufrestur er liðinn, sótt málið fyrir dómi, hvort sem málið varðar hann sjálfan eða ekki. Máli út af þessu skal dómara skylt að hraða svo, að því verði lokið fyrir kjördag, ef unnt er. Réttargjöld skulu engin greidd fyrir undirrétti, og skal dómariinn skipa mann fyrir hönd þeirrar bæjarstjórnar eða hreppsnefndar, sem stefnt er. Falli dómur þannig, að kjörskrá beri að breyta, skal fullnægja dóminum þegar er sækjandi málsins leggur fram eftirrit af honum, og frestar áfrýjun ekki fullnægingu dómsins.

25. gr.

Allar kosningar til Alþingis skulu fara fram samkvæmt gildandi kjörskrá. Ekki má kjósandi greiða atkvæði nema í einu kjördæmi eða einni kjördeild við sömu kosningu til Alþingis. Ef maður er á kjörskrá í fleiri kjördæmum en einu eða fleiri kjördeildum en einni, ræður hann sjálfur, hvar hann neytir kosningaréttar síns.

Sá, sem stendur á kjörskrá með athugasemd við nafn sitt (sbr. 15. gr.), skal hafa rétt til að greiða atkvæði, ef hann samkvæmt athugasemdinni hefur öðlært atkvæðisrétt á kjördegi, en annars ekki.

VI. KAFLI

Framboð.

80

7. sept.

26. gr.

Þegar alþingiskosningar eiga að fara fram, skulu öll framboð tilkynnt skriflega yfirkjörstjórn þeirri, sem í hlut á, eigi síðar en 4 vikum og 3 dögum fyrir kjördag. Þegar landslistar eru bornir fram, skulu þeir tilkynntir landskjörstjórn á sama hátt og eigi síðar en 4 vikum og 2 dögum fyrir kjördag.

Gæta skal þess um öll framboð, hvort sem um er að tefla einstakan frambjóðanda eða framboðslista, að tilgreina skýrlega fullt nafn frambjóðanda, stöðu og heimili, til þess að enginn vafi geti leikið á því, hverjir í boði eru.

27. gr.

Hver einstakur frambjóðandi í kjördæmi, þar sem kosið er óhlutbundnum kosningum, skal láta fylgja framboði sínu skriflega yfirlýsingu eigi færri en 12 og eigi fleiri en 24 kjósenda í því kjördæmi, þar sem hann býður sig fram, að þeir styðji kosningu hans.

Framboðslista í kjördæmi, þar sem kosið er hlutbundnum kosningum, skal fylgja skrifleg yfirlýsing allra þeirra, sem á listanum eru, að þeir hafi leyft að setja nöfn sín á listann, svo og skrifleg yfirlýsing um stuðning við listann frá eigi færri en 100 og eigi fleiri en 200 kjósendum í Reykjavík og eigi færri en 12 og eigi fleiri en 24 í tvímenningkjördæmum.

Framboði einstaks frambjóðanda skal fylgja skrifleg yfirlýsing hans og meðmælenda hans um það, fyrir hvern stjórnmálaflokk frambjóðandinn býður sig fram. Framboðslista í kjördæmum, þar sem kosið er hlutbundnum kosningum, skal fylgja skrifleg yfirlýsing meðmælenda listans um það, fyrir hvern stjórnmálaflokk listinn sé boðinn fram. Ef yfirlýsingar þessar vantar, telst frambjóðandi eða listi utan flokka.

28. gr.

Landslista skal fylgja til landskjörstjórnar skrifleg skýrsla um það, hver stjórnmálaflokkur ber hann fram, undirrituð af flokksstjórninni. Slík skýrsla ein nægir, þegar um stjórnmálaflokk er að ræða, sem átt hefur fulltrúa á síðast háðu Alþingi, eða náð hefur 1000 atkvæðum við síðustu alþingiskosningar, þar af að minnsta kosti 20% greiddra atkvæða eða 500 atkvæðum í einu og sama kjördæmi.

Nú uppfyllir stjórnmálaflokkur ekki þessi skilyrði, og skal hann þá láta fylgja lista sínum og skýrslu til landskjörstjórnar skriflega yfirlýsingu frá eigi færri en 500 kjósendum, þar af eigi færri en 20% kjósenda á kjörskrá eða 250 kjósenda í einu og sama kjördæmi, um að þeir fylli flokkinn, enda séu þeir ekki í öðrum stjórnmálaflokki, er þátt tekur í þeim alþingiskosningum, er í hönd fara.

29. gr.

Við hinar sömu alþingiskosningar má enginn bjóða sig fram í fleiri kjördæmum en einu, vera á fleiri framboðslistum en einum í kjördæmi, þar sem kosið er hlutbundnum kosningum, eða vera í kjöri fyrir fleiri stjórnmálaflokka en einn. Maður má ekki vera á landslista, ef hann er í kjöri utan flokka í kjördæmi. Stjórnmálaflokkur má eigi bera fram nema einn landslista við sömu alþingiskosningar.

Nú berst yfirkjörstjórn í kjördæmi, þar sem kosið er hlutbundnum kosningum, listi, er nafn manns stendur á, án þess að skriflegt leyfi hans fylgi, eða maður hefur skriflega leyft nafn sitt á fleiri listum en einum, og skal þá yfirkjörstjórn nema það nafn burt af listanum eða listunum. Hið sama gerir landskjörstjórn, ef henni berast landslistar með sömu ágöllum.

80

7. sept.

Á framboðslista í kjördæmi, þar sem kosið er hlutbundnum kosningum, skulu að jafnaði vera tvöfalt fleiri nöfn frambjóðenda en kjósa á þingmenn í hvert skipti, en aldrei fleiri. Nú berst yfirkjörstjórn í slíku kjördæmi listi með fleiri nöfnum en tilskilið er, og skal þá nema burtu af listanum öftustu nöfnin, sem fram yfir eru tilskilda tölu.

Á landslista skulu vera nöfn frambjóðenda flokks í kjördæmum, þó eigi fleiri frambjóðenda úr einu kjördæmi en þar á að kjósa þingmenn og varaþingmenn.

Nú eru fleiri frambjóðendur af hálfu flokks í kjördæmi en þar á að kjósa þingmenn, og sker þá flokksstjórnin, sbr. 28. gr., úr því, hver eða hverjir þeirra skuli teknir á landslista. Á landslista skulu nöfn frambjóðendanna sett eftir stafrófsröð.

Stjórnmalaflokkur er heimilt að láta fylgja landslista sínum til landskjörstjórnar skrá yfir frambjóðendur flokksins í kjördæmum í þeirri röð, er flokkurinn óskar, að þeir hljóti uppþótarþingsæti.

Röðina á landslista að kosningu lokinni ákveður landskjörstjórn samkvæmt ákvæðum 128. gr.

Frambjóðanda í kjördæmi er heimilt að afsala sér rétti til landslistasætis, enda tilkynni hann það landskjörstjórn áður en framboðsfrestur fyrir landslista er liðinn, sbr. 26. gr., og verður hann þá ekki tekinn á listann.

31. gr.

Það er ekki nauðsynlegt, að kjörgengi frambjóðanda sé sannað fyrir yfirkjörstjórn eða landskjörstjórn, en Alþingi úrskurðar um kjörgengi þeirra, sem kosnir eru, jafnframt því sem það úrskurðar um, hvort nýkosnir þingmenn séu að öðru leyti löglega framboðnir og kosnir.

32. gr.

Nú deyr frambjóðandi, áður en kosning fer fram, en eftir að framboðsfrestur er liðinn eða á næstu þremur sólarhringum, áður en framboðsfrestur er liðinn, og má þá, ef þetta er frambjóðandi í kjördæmi, þar sem kosið er óhlutbundnum kosningum, annar maður innan viku bjóða sig fram í hans stað, er fullur helmingur meðmælenda hins látna er meðal meðmælenda hans, enda sé fullnægt öðrum almennum skilyrðum um framboðið. Ef um frambjóðanda á lista í kjördæmi, þar sem kosið er hlutbundnum kosningum, er að tefla, má á sama hátt setja mann í sæti hins látna á listanum, ef fullur helmingur meðmælenda listans krefst þess.

Nú deyr frambjóðandi í einmennings- eða tvímenninguskjördæmi innan viku fyrir kjördag, og skal yfirkjörstjórn þá aflýsa kosningunni, en dómsmálaráðuneytið stofna til kosninga á ný á þann hátt, sem mælt er í 135. gr. þessara laga.

VII. KAFLI

Umboðsmenn.

33. gr.

Hver frambjóðandi í kjördæmi, þar sem kosið er óhlutbundnum kosningum, á rétt á að gefa einum manni eða tveimur í hverri kjördeild umboð sitt til að gæta hagsmuna sinna við kosninguna á hinum einstöku kjörstöðum. Á sama hátt má frambjóðandi gefa einum eða tveimur mönnum umboð til að vera fyrir sína hönd og í sama skyni viðstaddir, er talning atkvæða fer fram.

Hverjum lista, bæði framboðslista í kjördæmum, þar sem kosið er hlutbundnum kosningum, og landslista, skal fylgja til yfirkjörstjórnar eða landskjörstjórnar skrifleg tilkynning frá frambjóðendum listans eða, þegar um landslista er að tefla, frá stjórn þess stjórnmalaflokks, sem ber hann fram, um það, hverjir tveir

menn séu umboðsmenn listans. Ef umboðsmenn listans eru ekki tilgreindir eða nauðsynjar hamla umboðsmanni, eru þeir, sem fremstir standa frambjóðenda á listanum, réttir umboðsmenn hans. Þessir umboðsmenn gæta réttar lista þeirra, sem þeir eru fyrir, við skoðun og úrskurðun listanna. Þeir gefa þær upplýsingar um listana, er yfirkjörstjórn eða landskjörstjórn óskar. Þeim er heimilt að vera viðstaddir eða gefa öðrum umboð til að vera viðstaddir kosningar á hinum einstöku kjörstöðum, talningu atkvæða og úthlutun uppþótarþingsæta. Skyldir eru umboðsmenn að hlíta þeim fundarreglum, sem kjörstjórnir setja.

34. gr.

Nú hefur stjórnmalaflokkur, sem þátt tekur í alþingiskosningum, ekki landslista í kjöri, og á hann engu síður rétt á að hafa tvo umboðsmenn viðstadda, er úthlutun uppþótarþingsæta fer fram, til þess að gæta þar réttar flokksins.

VIII. KAFLI

Kosningaundirbúningur.

35. gr.

Allar kjörstjórnir skulu halda gerðabækur og bóka gerðir sínar.

Landskjörstjórn bókar um viðtöku landslista og ráðstafanir og úrskurði þeim viðvikjandi, samtölu atkvæða hinna einstöku stjórnmalaflokka og úthlutun uppþótaræta o. s. frv.; yfirkjörstjórnir um viðtöku framboða, útsending og viðtöku kjörseðla og bréfa, hvers konar úrskurði, talningu atkvæða, úrslit kosninga og annað þess háttar; undirkjörstjórnir um allt, sem fyrir er mælt í lögum þessum eða skiptir máli um kosningaathöfnina.

Dómsmálaráðuneytið lætur í té og löggildir gerðabækur landskjörstjórnar og yfirkjörstjórnna, en yfirkjörstjórnir láta í té og löggilda gerðabækur undirkjörstjórnna.

Dómsmálaráðuneytið lætur kjörstjórnnum í té embættisinnsigli

36. gr.

Dómsmálaráðuneytið heldur bók yfir utankjörfundarkjörgögn og bókar, hve mörg kjörblöð með umslögum það sendir hverjum sýslumanni og bæjarfógeta (í Reykjavík lögmanni), og tölusetningu þeirra (sbr. 44. gr.).

Sýslumenn og bæjarfógetar (í Reykjavík lögmaður) halda sams konar bækur og færa til bókar á sama hátt utankjörfundarkjörgögn þau, er þeir láta frá sér til hreppstjóra og skipstjóra.

37. gr.

Yfirkjörstjórn skal tilkynna dómsmálaráðuneytinu væntanlega tölu kjósenda í kjördæmi sínu, jafnskjótt sem henni hefur borizt áætlun um það (sbr. 22. gr.) og eigi síðar en 6 vikum fyrir kjördag.

38. gr.

Þegar frestur sá er liðinn, sem ákveðinn er um framboð landslista, heldur landskjörstjórn fund á næsta degi, og skal umboðsmönnum listanna gefinn kostur á að vera viðstaddir. Finnist þá gallar á framboðslista, skal hlutaðeigandi umboðsmönnum gefinn kostur á að leiðrétta þá, og má veita frest í því skyni eftir því, sem tími og atvik leyfa. Séu gallar, er landskjörstjórn hefur bent á, ekki leiðréttir innan tilsetts frests, kveður hún upp úrskurð um það, hvort listi skuli fyrir það ógildur teljast. Verði ágreiningur innan landskjörstjórnar um úrskurð, ræður afl atkvæða úrslitum.

80 Sé listi úrskurðaður ógildur, skal eftirrit af úrskurðinum þegar afhent hlut-
7. sept. aðeigandi umboðsmanni eða umboðsmönnum, ásamt eftirriti af listanum, sem rækur er ger.

39. gr.

Þegar úrskurðað er, hverjir landslistar verði í kjöri, merkir landskjörstjórnin þá með bókstöfum, A, B, C o. s. frv., eftir þeirri röð, er heiti stjórnmalaflokkanna, sem listana bjóða fram, verða í, er þeim er raðað í stafrófsröð.

Því næst gerir landskjörstjórnin þegar í stað almenningi kunna landslistana með auglýsingu í útvarpi og í Lögbirtingablaðinu, þannig að greindur er bókstafur hvers lista og nöfn frambjóðendanna á hverjum lista í stafrófsröð. Þess skal getið sérstaklega, ef frambjóðandi hefur afsalað sér rétti til landslistasætis, sbr. 30. gr. Jafnframt skal þess getið, hvort stjórnmalaflokkur hefur notað heimild 4. málsg. 30. gr., og skráin birt.

40. gr.

Jafnframt því, sem landslistar eru auglýstir samkv. ákvæðum 39. greinar, sendir landskjörstjórn öllum yfirkjörstjórnnum, svo og öllum hreppstjórnnum, sýslumönnum og bæjarfógetum (í Reykjavík lögmanni) í landinu skriflega tilkynningu um landslista og lætur fylgja tilkynningunni nægilega mörg eintök af landslistunum prentuðum þannig, að festa megir upp eitt eintak á hverjum kjörstað og í hverjum kjörklefa.

Listana skal prenta alla á sama blað, hvern við annars hlið, í röð eftir bókstöfum sínum, en greina þá sundur með strikum. Fyrir ofan hvern lista skal standa bókstafur hans og neðan við bókstafinn: Listi ..... flokksins. Þar fyrir neðan skal prenta nöfn frambjóðenda listans í stafrófsröð og með eins stórum bókstöfum, að minnsta kosti, og nöfn frambjóðenda á kjörseðlum við óhlutbundnar kosningar.

41. gr.

Þegar frestur sá er liðinn, sem ákveðinn er um framboð í kjördæmum, halda yfirkjörstjórnir í þeim kjördæmum, þar sem kosið er hlutbundnum kosningum, fund á næsta virkum degi og taka framboðslistana til meðferðar og úrskurðar í samræmi við það, sem mælt er í 38. gr. um landslistana.

42. gr.

Þegar listar í kjördæmi, þar sem kosið er hlutbundnum kosningum, hafa verið úrskurðaðir, merkir yfirkjörstjórn þá með bókstöfum á sama hátt og landslistar hafa verið merktir, og skal þess gætt, að listi hvers stjórnmalaflokks sé merktur sama bókstaf og landslisti flokksins við sömu alþingiskosningar.

Nú eru fleiri en einn listi boðnir fram fyrir sama stjórnmalaflokk í kjördæmi, þar sem kosið er hlutbundnum kosningum, og skal þá merkja þá: A, AA ..., B, BB ..., C, CC ..., o. s. frv. eftir þeirri röð, sem þeir berast í til kjörstjórnar.

Listi, sem boðinn er fram utan flokka, er merktur bókstaf í áframhaldandi stafrófsröð á eftir flokkslistum.

Síðan gerir yfirkjörstjórn þegar í stað almenningi kunna listana með auglýsingu í útvarpi og Lögbirtingablaði og auk þess framboðslista í Reykjavík í dagblöðum þar á þann hátt, að greindur sé bókstafur hvers lista og nöfn frambjóðenda á hverjum lista í réttri röð.

43. gr.

Yfirkjörstjórnir í kjördæmum, þar sem kosið er óhlutbundnum kosningum, taka á sama tíma sem í 41. gr. segir til meðferðar og úrskurðar framboð hinna einstöku frambjóðenda þar. Séu gallar á framboði, þar á meðal ef vantar yfirlýsingar samkv. 27. gr., sem ætla má, að hefðu átt að fylgja framboði, skal tilkynna

það hlutaðeigandi frambjóðanda og gefa honum kost á að leiðrétta þá, í samræmi við það, sem fyrir er mælt um galla á listum. 80

7. sept.

Ef frambjóðandi hefur dáið og annar boðið sig fram í hans stað, samkv. heimild og að fullnægðum skilyrðum 32. gr., skal hlutaðeigandi yfirkjörstjórn tafarlaust tilkynna það dómsmálaráðuneytinu, sem birtir framboðið í útvarpinu og tilkynnir það öllum yfirkjörstjórnnum, svo og öllum hreppstjórnnum, sýslumönnum og bæjarfógetum (í Reykjavík lögmanni).

44. gr.

Dómsmálaráðuneytið lætur í té kjörseðla þá, ásamt fylgibréfum og umslögum, er þar til heyra og notuð verða við atkvæðagreiðslu utan kjörfunda.

Kjörgögn þessi skal dómsmálaráðuneytið afgreiða svo tímanlega, að þau geti verið komin í hendur kjörstjóra utan kjörfunda 4 vikum fyrir kjördag.

45. gr.

Kjörgögn til atkvæðagreiðslu utan kjörfunda skulu vera þannig gerð:

Kjörseðill, fylgibréf og stofn skulu vera samföst á einu kjörblaði, en aðgreind með riflínunum. Kjörblöð skulu vera úr haldgóðum pappír, með mismunandi lit við hverjar kosningar, og svo þykkum, að skrift verði ekki greind í gegnum hann, þó að borið sé upp við birtu. Stofn og fylgibréf sama kjörblaðs skulu auðkennd sömu tölu, og öll kjörblöð, sem notuð eru við hverjar almennar kosningar um land allt, tölusett áframhaldandi tölum. Hver 10 kjörblöð skulu vera heft saman. Kjörseðillinn skal vera alveg auður, brotinn í miðju og jaðrar hans limbornir, svo að honum megi loka eins og spjaldbréfi. Jaðrarnir skulu aðgreindir frá sjálfum seðlinum með riflínunum, svo að auðvelt sé að rífa þá frá og opna þannig seðilinn. Á fylgibréfinu skulu vera vottorð kjósenda og kjörstjóra. Kjörblað skal vera svipað þessu:

Nr. ....

kaus .....
(Nafn og föðurnafn kjósenda.)

.....
(Staður, dagsetning og ár.)

hjá .....
(Staða.)

Nr. ....

Ég undirritaður, sem á heima

.....
(Heimili, hreppsnafn eða kaupstaðar.)

og vegna fjarveru get ekki sótt kjörfund á kjörstað mínum, legg það undir drengskap minn og mannorð, að ég þvingunarlaust, aðstoðarlaust, í einrúmi og án þess að nokkur maður hafi séð, hef útfyllt viðfestan kjörseðil og límt hann aftur. Á sama hátt lýsi ég því yfir, að ég hef engan annan kjörseðil frá mér sent og hef ekki kosið annars staðar.

.....
(Staður, dagsetning og ár.)

.....
(Undirskrift kjósenda.)

Að .....
(Fullt nafn kjósenda.)

.....
(Heimili kjósenda.)

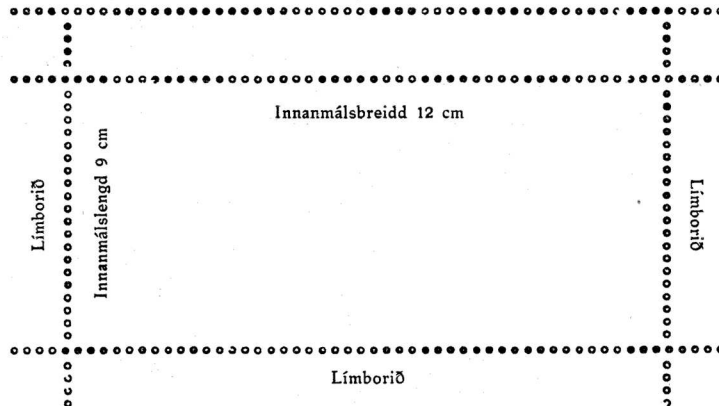
80 hafi undirskrifað fylgibréfið, sem er rétt dagsett, og að þar umgetinn kjörseðill sé 7. sept. útfylltur aðstoðarlaust og í einrúmi, vottar undirritaður.

.....
(Embættisstaða vottorðsgefanda og heimili.)

Vitundarvottar

(Embættisstimpill nægir ekki.)

.....
(Nafn.)

Umslögín skulu gerð úr þykkum, mislitum pappír, hæfilega stór utan um fylgibréfið og kjörseðilinn, eftir að kjörseðlinum hefur verið lokað, og fylgibréfið með honum áföstum einbrotið saman. Þau skulu tölusett sömu tölum og kjörblöðin, og hverju 10 blaða hefti fylgja 10 umslög með sömu tölum.

46. gr.

Sýslumenn og bæjarfógetar (í Reykjavík lögmaður) senda nægilegar birgðir utan-kjörfundarkjörgagna til annarra kjörstjóra, hver í sínu umdæmi, og færa hverja sendingu til bókar samkv. 36. gr.

Forðast skal að láta óviðkomandi sjá kjörgögnin.

47. gr.

Sérhver skipstjóri á íslenzku skipi skal gæta þess, að til séu í skipinu fyrir hverjar alþingiskosningar nægar birgðir kjörgagna til utankjörfundaratkvæðagreiðslu.

Í híbýlum skipshafnarinnar í skipinu skal vera að minnsta kosti 1 eintak af bók þeirri, er í 63. gr. getur.

Enn fremur er það skylda skipstjóra á íslenzkum skipum, þá er fyrirskipaðar eru almennar alþingiskosningar, aukakosningar eða uppkosningar, að láta skipshöfnina vita um kjördaginn, jafnskjótt og þeir vita um kosninguna.

48. gr.

Þá er skipstjóri veitir viðtöku utankjörfundarkjörgögnum, skal hlutaðeigandi sýslumaður eða bæjarfógeti (í Reykjavík lögmaður) taka af honum drengskapar-yfirlýsingu um, að kosning í skipi hans skuli fara fram samkvæmt fyrirælum þessara laga og að engir aðrir greiði þar atkvæði en lögskráðir skipverjar.

49. gr.

Dómsmálaráðuneytið lætur í tæka tíð yfirkjörstjórnnum í té eyðublöð undir kjörseðla þá, sem notaðir verða við atkvæðagreiðslu á kjörfundi.

50. gr.

80

7. sept.

Kjörseðlar til atkvæðagreiðslu á kjörfundi skulu vera úr haldgóðum pappír, sem prent eða skrift sést ekki í gegnum. Gerð þeirra og litur skal vera þrenns konar, í fyrsta lagi kjörseðlar handa kjördæmum, þar sem kosið er óhlutbundnum kosningum, í öðru lagi kjörseðlar handa Reykjavík og í þriðja lagi kjörseðlar handa tvímenning skjördæmum, en hver tegundin um sig skal vera nákvæmlega eins. Skipta skal um lit kjörseðla við hverjar alþingiskosningar.

51. gr.

Eyðublað undir kjörseðil til atkvæðagreiðslu á kjörfundi við óhlutbundnar kosningar skal vera ca. 11 cm á breidd. Því skal vera skipt í tvo hluta með ca. $\frac{1}{2}$ cm breiðum, svörtum borða þvert yfir seðilinn. Efri hlutanum skal aftur skipta með feitum þverstrikum í skákir ca. 2 cm háar og svo margar sem ætla má, að frambjóðendur verði flestir í kjördæmi. Neðri hlutanum skal einnig skipta með feitum þverstrikum í skákir ca. 1 cm háar og svo margar sem ætla má, að landslistar verði flestir.

Efri hluti eyðublaðsins er fyrir kjörseðil í kjördæmi, en neðri hlutinn er landskjörseðill.

52. gr.

Eyðublað undir kjörseðil til atkvæðagreiðslu á kjörfundi í kjördæmi, þar sem kosið er hlutbundnum kosningum, skal gera þannig, að hægt sé að prenta listana á það, hvern við annars hlið, og skal ætla ca. 6 cm breidd handa hverjum lista. Eyðublaðinu skal skipta í tvo hluta, efri og neðri hluta, á sama hátt sem eyðublaði undir kjörseðil við óhlutbundnar kosningar samkv. 51. gr.

Fyrir ofan borðann skal ætla nægilega lengd fyrir þann lista, sem hefur frambjóðendur svo marga sem frekast má.

53. gr.

Að liðnum framboðsfresti skulu yfirkjörstjórnir, hver fyrir sitt kjördæmi, láta fullgera kjörseðla þá, sem notaðir verða á kjörfundi, ef kosning á að fara fram í kjördæminu. En kosning fellur niður við aukakosningar í kjördæmi, þar sem kosið er óhlutbundnum kosningum, er þar er einungis einn frambjóðandi. Svo fellur og kosning niður við aukakosningar í kjördæmum, þar sem kosið er hlutbundnum kosningum, ef ekki er nema einn listi þar í kjöri. Við almennar kosningar, svo og uppkosningar í sambandi við þær, fellur kosning hins vegar ekki niður, þó að þannig standi á.

54. gr.

Kjörseðla, sem notaðir verða á kjörfundi við óhlutbundnar kosningar, skal fullgera á þennan hátt:

Á kjörseðlana skal prenta með skýru, stóru letri nöfn allra frambjóðendanna í kjördæminu, eitt nafn í hverja skák, á efri hluta eyðublaðsins, og skal greina við nafn hvers frambjóðanda, fyrir hvern stjórnmálaflokk hann er í kjöri, á þann hátt að prenta neðan við nafn hans jafnframarlega, en með smærra letri: **Frambjóðandi** .... flokksins.

Nú er frambjóðandi utan flokka, og skal þá á sama hátt prenta neðan við nafn hans: **Frambjóðandi utan flokka.**

Báðar línurnar skulu sem næst fylla út í hæð skákarinnar.

Frambjóðendum skal raða á kjörseðil eftir þeirri röð, er heiti stjórnmálaflokka, sem frambjóðendur eru í kjöri fyrir, verða í, er þeim er raðað í stafrófsröð, þannig að frambjóðandi eða frambjóðendur þess stjórnmálaflokks, sem á heiti, er fyrst verður í röðinni, standi eftir á seðlinum o. s. frv. Nöfn frambjóðenda sama stjórnmálaflokks í sama kjördæmi skulu jafnan standa saman, en innbyrðis skal þeim raðað eftir stafrófsröð.

80 Nöfn frambjóðenda utan flokka skulu standa neðst á seðlinum eftir stafrófsröð.
7. sept. Eigi tveir eða fleiri frambjóðendur að öllu leyti samnefnt, skal einkenna þá með heimilisfangi eða stöðu.

Á neðri hluta eyðublaðsins skal ætla hverjum landslista eina skák. Í henni skal standa með skýru, stóru letri bókstafur landslista og aftan við hann í sömu línu: **Landslisti .....flokksins.** Landslistum skal raðað í skákirnar í stafrófsröð.

Að minnsta kosti eins cm breitt bil skal vera fyrir framan hvert nafn frambjóðanda og listabókstaf.

Landskjörstjórn skal sjá um, að landskjörseðlar séu fullgerðir á fyrirskipaðan hátt.

55. gr.

Kjörseðla, sem notaðir verða á kjörfundi við kosningar í kjördæmum, þar sem kosið er hluthundnum kosningum, skal fullgera þannig:

Prenta skal listana á efri hluta eyðublaðsins hvern við annars hlið í röð eftir bókstöfum þeirra. Niður undan bókstaf hvers lista, sem skal vera stór og greinilegur og standa yfir miðjum listanum, skulu vera nöfn frambjóðenda listans í rétttri röð, ásamt stöðu og heimili, ef nauðsyn þykir til auðkenningar. Listarnir skulu aðgreindir með feitum langstrikum, og skal að minnsta kosti $\frac{1}{2}$ cm breitt bil vera fyrir framan nöfnin á hverjum lista.

Þess skal getið um hvern lista, fyrir hvern stjórnmalaflokk hann er í kjöri, á þann hátt að prenta með skýru letri neðan við listabókstafinn, en ofan við nöfnin á listanum: **Listi .....flokksins.** Ef listi er boðinn fram utan flokka, skal á sama hátt prenta neðan við listabókstafinn: **Listi utan flokka.**

Neðri hluta eyðublaðsins skal fullgera eins og segir í 54. gr.

56. gr.

Kjörseðlana skal brjóta saman þannig, að óprentaða hliðin snúi út.

Ekki skal fullgera fleiri seðla en þá, sem sendir eru undirkjörstjórnnum, og skal yfirkjörstjórn varast að láta óviðkomandi sjá seðlana, áður en hún sendir þá frá sér.

57. gr.

Tíu dögum eftir að framboðsfrestur er liðinn, skulu kjörseðlarnir fullgerðir, og skal yfirkjörstjórnin eins fljótt og verða má afhenda til flutnings á næstu pósthönd sem ábyrgðarsending þá seðla, sem senda skal undirkjörstjórn hverri, nema nauðsynlegt sé að senda hraðboða með þá, en undirkjörstjórn hverri skal senda jafnmarga seðla sem kjósendur eru á kjörskrá í hennar kjördeild og minnst 10% fram yfir.

Seðlarnir skulu sendir í vönduðum umbúðum, er yfirkjörstjórnin innsiglar með embættisinnsigli sínu svo vandlega, að eigi sé auðið að opna umbúðirnar og ná út seðlum án þess að brjóta innsiglið.

Seðlum, sem eigi eru afgreiddir til undirkjörstjórnar, gerir yfirkjörstjórn grein fyrir, þegar atkvæði eru talin.

58. gr.

Jafnframt og yfirkjörstjórnin sendir undirkjörstjórnnum kjörseðla, skal hún láta hverri sendingu fylgja sterk umslög með áprentaðri utanáskrift til yfirkjörstjórnarinnar. Hverri undirkjörstjórn skulu fengin 6 umslög, og skal á neðra framhorni vera prentað á tvö þeirra: **Ónýttir seðlar**, á tvö: **Ágreiningssæðlar** og á tvö: **Afgangssæðlar.**

Umslög þessi skulu vera svo stór, að allir seðlar af hverri þessari tegund komist í eitt umslag, en hin umslögin séu til vara. Auk þess skal yfirkjörstjórnin láta fylgja stórt og sterkt umslag, með áprentaðri utanáskrift sinni, og á efra framhorni nafn kjördeildarinnar, og skal í það umslag leggja hin umslögin. Yfirkjörstjórn skal jafn-

framt senda hverri undirkjörstjórn löggilta kjörbók til afnota við kosninguna, ef hún hefur hana ekki fyrir, og skýrslu um, hver þingmannaefni hafi boðið sig fram.

80

7. sept.

IX. KAFLI

Kjördagur.

59. gr.

Þá er almennar reglulegar alþingiskosningar fara fram, skal kjördagur vera hinn sami um land allt, síðasti sunnudagur í júnímánuði.

Bæði er þetta á sér stað og þegar almennar kosningar fara fram eftir þingrof, skulu allar kosningar gilda frá hinum almenna kjördegi, þó að einstöku kosningar hafi ekki fram farið á þeim degi.

Kjörtímabilið er 4 ár.

X. KAFLI

Kjörstaðir. Atkvæðakassar. Handbók kosningalaga.

60. gr.

Kjörstað í hverri kjördeild ákveða hreppsnefndir eða bæjarstjórnir.

Sé þingstaður innan kjördeildar, skal hann að jafnaði vera kjörstaður. Kjörstað skal auglýsa almenningi á undan kjörfundi með nægum fyrirvara, nema hann sé öllum kjósendum innan kjördeildar nægilega kunnur.

61. gr.

Þar, sem kosning fer fram, skal vera herbergi áfast kjörfundarstofunni og svo um búið, að ekki verði í það gengið né séð utan frá, og er herbergið kjörklefi. Sé eigi á slíku vól, má í þess stað tjalda fyrir eitt hornið í kjörfundarstofunni, svo að ekki sjáist þangað inn.

Tjald skal festa fyrir glugga, er vera kynnu á kjörklefanum, svo að ekki verði inn þangað séð að utan, og skal tjaldið ná svo langt út fyrir gluggann, að ekki sé auðið að stinga kjörseðli út að glugganum, svo að hann sjáist að utan. Tjald þetta skal á hæfilega mörgum stöðum fest niður á jöðrum með innsigli undirkjörstjórnar.

Kjörklefar mega vera fleiri en einn. Í hverjum kjörklefa skal vera lítið borð, sem skrifa má við.

62. gr.

Í hverjum hreppi varðveitir hreppstjóri, en í kaupstað bæjarfógeti (í Reykjavík lögmaður), atkvæðakassana og poka, sem þeim fylgja, milli kosninga og sér um, að þeir séu til taks í tæka tíð, þar sem þarf að nota þá við kosningar. Skulu kassarnir allir vera með sömu gerð, eigi minni en 31,5 cm að lengd, 21 cm að breidd og 15,7 cm á hæð, með loki á hjörum og góðri læsingu fyrir. Langs eftir miðju lokinu skal vera rifa, er sé 15,7 cm löng að minnsta kosti, en 6,5 mm víð að ofan, en víðari að neðan. Kössunum skulu fylgja sterkir strigapokar, saumlausir, hæfilega stórir til að hafa utan um kassana. Dómsmálaráðuneytið lætur í té atkvæðakassa og poka.

Yfirkjörstjórn ber ábyrgð á, að jafnan séu til nægir atkvæðakassar með pokum til afnota í kjördæminu.

63. gr.

Dómsmálaráðuneytið lætur hverri kjördeild í té tvö eintök af lögum þessum, sem það lætur gefa út, ásamt stjórnarskránni, í handhægri útgáfu, með skýringum og leiðbeiningum, ef þurfa þykir.

80 Formenn undirkjörstjórna geyma eintök þessi, og skulu þau jafnan vera við
7. sept. höndina á kjörstað meðan kjörfundur stendur yfir.

XI. KAFLI

Atkvæðagreiðsla utan kjörfundar.

64. gr.

Þeir, sem staddir eru eða gera ráð fyrir að vera staddir utan þess hrepps eða kaupstaðar, þar sem þeir standa á kjörskrá, þá er kosning fer fram, og af þeim ástæðum geta ekki sótt kjörfund, hafa heimild til að greiða atkvæði við kosningar til Alþingis utan kjörfundar, eftir þeim reglum, sem settar eru í lögum þessum.

65. gr.

Atkvæðagreiðsla utan kjörfundar er því aðeins gild, að notuð séu hin fyrirskipuðu kjörblöð og umslög og að kosningin fari fram í skrifstofu sýslumanns eða bæjarfógeta (í Reykjavík lögmanns) eða í skrifstofu eða heimili hreppstjóra eða um borð í íslenzku skipi, þar sem skipstjóri hefur fengið afhent kjörgögn samkvæmt 48. gr., enda sé þá kjósandinn skrásettur á skipinu.

66. gr.

Þeir kjósendur, er neyta vilja kosningarréttar síns utan kjörfundar, eiga rétt á að greiða atkvæði úr því að 4 vikur eða styttri tími er til kjördags, en fari kosningin fram fyrir þann tíma, er hún ógild. Atkvæðið telst greitt þann dag, sem fylgibréfið er dagsett.

Enginn má við sömu alþingiskosningar senda frá sér nema einn kjörseðil. Þegar svo stendur á, að frambjóðandi hefur dáið og annar boðið sig fram í hans stað samkvæmt heimild og að fullnægðum skilyrðum 32. gr., má þó kjósandi, sem þegar hefur greitt atkvæði utan kjörfundar, endurtaka kosninguna, og eins þó að hann eigi ekki kost á að heimta þá þegar aftur hið fyrra atkvæði sitt (sbr. 75. gr.), annaðhvort af því að það sé í fjarlægð eða varðveitt í innsigliðum atkvæðakassa.

67. gr.

Þegar kjósandi á kosningarrétt í kjördæmi, þar sem kosið er óhlutbundnum kosningum, fer kosning utan kjörfundar svo fram, að kjósandi ritar eigin hendi á kjörseðilinn fullt nafn þess frambjóðanda, er hann vill kjósa af þeim, sem í kjöri eru.

68. gr.

Þegar kjósandi á kosningarrétt í kjördæmi, þar sem kosið er hlutbundnum kosningum, fer kosning utan kjörfundar svo fram, að kjósandi ritar á kjörseðilinn bókstaf þess lista, sem hann vill kjósa, og má hann geta þess, hvernig hann vilji hafa röðina á listanum.

69. gr.

Nú vill kjósandi utan kjörfundar í kjördæmi, þar sem kosið er óhlutbundnum kosningum, kjósa landslista, og ritar hann þá bókstaf listans á kjörseðilinn.

Nú vill kjósandi í kjördæmi, þar sem kosið er hlutbundnum kosningum, kjósa landslista, en ekki lista kjördæmisins, og ritar hann þá **Landslisti** framan við lista-bókstafinn.

70. gr.

Þá, er greiða vill atkvæði utan kjörfundar samkvæmt ákvæðum þessara laga, skal hjá kjörstjóra utan kjörfundar fá afhent tölusett fylgibréf með áföstum kjör-

seðli og síðan aðstoðarlaust, í einrúmi og án þess, að nokkur maður sjái, rita atkvæði sitt á kjörseðilinn á þann hátt, er að framan greinir, loka honum síðan, þannig að það verði innan á, er hann hefur skrifað á seðilinn, og líma hann vandlega aftur.

Kjörstjóri útfyllir því næst vottorð á fylgibréfinu, og kjósandi undirskrifar það, en kjörseðilinn má ekki undirskrifa eða einkenna á nokkurn hátt, né losa hann frá fylgibréfinu.

Því næst útfyllir og undirskrifar kjörstjórinn vottorð á fylgibréfinu um, að kjörseðillinn sé útfylltur í einrúmi og án aðstoðar. Einnig ritar hann á stofn kjörblaðsins nafn og heimili kjósenda og kjördæmis hans og hvaða dag kosningin fór fram. Hann skal gæta þess vandlega, að stofn, fylgiblað og umslag, sem notað er við kosninguna, sé allt auðkennt sömu tölu.

Loks skulu vitundarvottar rita á fylgibréfið, og eins þó að kosið sé hjá sýslumanni eða bæjarfógeta (í Reykjavík lögmanni).

Nú vill skipstjóri sjálfur greiða atkvæði utan kjörfundar og getur ekki náð til annars kjörstjóra, og skal þá atkvæðagreiðsla hans vottuð af þeim, er í hans stað gengur á skipinu, er hans missir við.

71. gr.

Þegar gengið hefur verið frá fylgibréfinu samkv. ákvæðum 70. gr., skal kjósandinn láta það með kjörseðlinum áföstum í tilheyrandi umslag og loka því vandlega. Síðan skal rita utan á það til hreppstjórans í þeim hreppi eða bæjarfógetans í þeim kaupstað (í Reykjavík lögmanns) eða kjörstjórnarinnar í þeirri kjördeild, þar sem kjósandinn telur sig standa á kjörskrá. Síðan innsiglar kjörstjóri umslagið með lakki og þar til gerðu innsigli. Þó gildir sú meðferð ekki um þá atkvæðaseðla, er getur í 2. mgr. 74. gr. Á umslaginu skal þess getið, að í því liggi atkvæðaseðill, og skal kjósandinn undirrita þá yfirlýsingu með nafni sínu og kjördæmi.

Stofn kjörblaðsins geymir kjörstjóri.

72. gr.

Nú ónýttist kjörseðill hjá kjósenda, og má hann fá annan kjörseðil í stað hins.

Ónýtta seðilinn ásamt fylgibréfinu skal láta í umslag eins og hina gildu seðla, en á umslagið skal skrá, að í því liggi ónýttur atkvæðaseðill, og skal kjósandinn undirrita þá yfirlýsingu. Umslagið sendist til undirkjörstjórnar ásamt hinum gildu atkvæðum.

Gera skal og athugasemd á stofninn um, að kjörseðillinn hafi ónýtt.

73. gr.

Kjósandi annast sjálfur og kostar sendingu atkvæðisbréfs síns. Kjörstjóra er þó skyldt, ef kjósandi óskar þess, að koma bréfinu í póst.

74. gr.

Hreppstjórar og bæjarfógetar (í Reykjavík lögmaður) innfæra á sérstaka skrá atkvæðabréf þau, er þeir veita móttöku, í áframhaldandi töluröð. Skal þess getið við hvert bréf, frá hvaða kjósenda það sé, hvenær og af hverjum það hafi verið afhent og hversu það er tölusett. Skulu bréf þessi varðveitt í venjulegum atkvæðakassa, innsigliðum af kjörstjóra ásamt undirkjörstjórn, og er framhjódendum eða umboðsmönnum þeirra, svo og umboðsmönnum lista, heimilt að setja á hann innsigli sín.

Þeir kjósendur, sem greiða atkvæði hjá hreppstjóra eða bæjarfógeta (lögmanni) í þeim hreppi eða kaupstað, þar sem þeir standa á kjörskrá, og skilja þar eftir bréf með atkvæði sínu, skulu sjálfir láta bréfin í atkvæðakassann.

Skrá þessa ásamt kassanum með bréfunum sendir hreppstjóri eða bæjarfógeti

80 síðan hlutaðeigandi undirkjörstjórn svo tímanlega, að hún sé komin henni í hendur 7. sept. áður en kjörfundur er settur.

Þau bréf, er koma þar á eftir til kjörstjórnarinnar, en þó áður en atkvæðagreiðslu er lokið, skulu tölustett með áframhaldandi töluröð, án þess þó að innfærast á skrána, og skal tölu þeirra getið í kjörbókinni.

75. gr.

Kjósandi getur jafnan krafizt þess af hverjum þeim, er varðveitir bréf með atkvæði hans, sé það ekki varðveitt í innsigliðum atkvæðakassa, að hann afhendi sér það, allt þar til atkvæðið hefur verið tekið gilt af undirkjörstjórn.

XII. KAFLI

Atkvæðagreiðsla á kjörfundi.

76. gr.

Kjörfund skal setja á kjörstað eigi síðar en kl. 12 á hádegis, en í kaupstöðum kl. 10 árdegis, og skal þá viðstödd öll kjörstjórnin. Sé hún ekki öll viðstödd, taka varamenn sæti, en séu þeir eigi heldur viðstaddir, kveður sá eða þeir, sem við eru úr kjörstjórninni, valinkunnan mann eða menn af kjósendum til að taka sæti í kjörstjórninni, og halda þeir sæti sínu, unz hinir koma.

Sé kjörfundur settur fyrr en kl. 12 á hádegis, skal það auglýst með þeim fyrirvara og á þann hátt, sem segir í 19. gr. 2. málsg.

77. gr.

Á meðan á kosningarathöfninni stendur má aldrei nema einn úr kjörstjórninni ganga út í senn, og felur hann öðrum úr kjörstjórninni verk sitt á meðan.

78. gr.

Kjörstjórnin skal sitja við borð í kjörfundarstofunni. Auk frambjóðenda og umboðsmanna (sbr. 33. gr.) má enginn vera inni í kjörfundarstofunni, nema þeir kjósendur, einn á hvern kjörklefa, sem eru að greiða atkvæði.

Athöfnin byrjar með því, að oddviti kjörstjórnar leggur fram seðlaböggul þann, sem hann hefur fengið frá yfirkjörstjórn, og skulu allir, sem við eru, gæta þess vel, hvort innsiglin eru heil eða böggullinn ber þess merki, að hann hafi verið opnaður. Skal þess getið í kjörbókinni, og riti kjörstjórn og frambjóðendur eða umboðsmenn undir. Því næst opnar oddviti böggullinn og telur seðlana, en meðkjörstjórar og frambjóðendur eða umboðsmenn telja líka. Skal þess gætt, hvort tala seðlanna kemur heim við tölu þá, sem tilgreind er í bréfi því, sem yfirkjörstjórn skal láta fylgja hverjum seðlaböggli. Þess skal getið í kjörbókinni, og riti kjörstjórn og frambjóðendur eða umboðsmenn þar undir.

79. gr.

Nú hefur kjörstjórn borizt atkvæðakassi með atkvæðum greiddum utan kjörfundar, og skal þá athuga á sama hátt og að framan segir, hvort innsigli kassans séu heil og ósködduð. Oddviti opnar síðan kassann, og telur kjörstjórnin bréfin og her þau saman við skrána, sem fylgir (sbr. 74. gr.). Bréfin leggur hún til hliðar og varðveitir þau meðan atkvæðagreiðsla fer fram, ásamt þeim atkvæðum, greiddum utan kjörfundar, er henni kunna að berast meðan á atkvæðagreiðslunni stendur.

80. gr.

Kjörstjórn athugar, hverjir kjósendur, sem standa á kjörskrá, hafa afsalað sér rétti til að greiða atkvæði í kjördeildinni, í því skyni að greiða atkvæði í annarri

kjördeild (sbr. 85. gr.), og gerir athugasemd um það við nöfn hlutaðeigenda á kjörskránni og þeim afritum af henni, sem notuð eru við atkvæðagreiðsluna.

80

7. sept.

81. gr.

Í kjörfundarstofu, svo og annars staðar á kjörstað, skal á áberandi stað festa upp kosningaleiðbeiningar, er dómismálaráðuneytið gefur út í því skyni. Sendir dómismálaráðuneytið yfirkjörstjórnnum í tæka tíð nægilega mörg eintök, en þær aftur undirkjörstjórnnum.

82. gr.

Nú er landslisti í kjöri eða landslistar, og skal þá í kjörfundarstofunni, svo og í hverjum kjörklefa, festa þá upp í hæfilegri hæð fyrir kjósendurna til að kynna sér þá (sbr. 40. gr.).

83. gr.

Kjörstjórn skal, áður en atkvæðagreiðsla hefst, skipa til dyravörzlu 1 mann eða fleiri, sem skiptast á.

Nú segir kjörstjórn dyraverði til, að atkvæðagreiðsla hefjist, og skal dyravörður þá hleypa inn kjósendum, og eigi fleirum í senn en kjörklefar eru margir.

Sé ágreiningur um, í hverri röð kjósendur komist að, skal röðin á kjörskrá ráða, þannig að dyravörður hleypir þeim fyrr inn, sem framar stendur á kjörskrá af þeim, sem gefa sig fram.

84. gr.

Er kjósandi kemur inn í kjörfundarstofuna, gengur hann fyrir oddvita, sem fær honum einn kjörseðil, ef hann á rétt á að greiða atkvæði samkvæmt kjörskránni.

Telji kjörstjórnin vafa á, hver maðurinn sé, er honum kostur ger að fá inn með sér 2 kjósendur, sem kjörstjórnin þekkir, og ef þeir vilja lýsa yfir því, að viðlögðum drengskap sínum, að maðurinn sé sá, er hann kveðst vera, þá er það næg sönnun, en geta skal þess í kjörbókinni. Að því búnu ganga vitni þessi út, en kjósandi verður eftir.

85. gr.

Engum manni, sem á kjörskrá stendur, má kjörstjórnin meina að greiða atkvæði, nema hann samkvæmt athugasemd við nafn hans hafi annaðhvort ekki fengið atkvæðisrétt á kjördegi eða þá að hann hefur afsalað sér atkvæðisrétti í þeirri kjördeild og greitt atkvæði annars staðar.

Engum manni, sem ekki stendur á kjörskrá, má kjörstjórn leyfa að greiða atkvæði, nema hann sanni með vottorði, að nafn hans standi á kjörskrá í annarri kjördeild innan sama kjördæmis og hafi afsalað sér þar kosningarrétti, og sé vottorðið gefið af undirkjörstjórn þeirrar kjördeildar. Undirkjörstjórn, eða oddviti undirkjörstjórnar fyrir hennar hönd, sem gefur slíkt vottorð, færir það til bókar í kjörbók undirkjörstjórnar, og fylgja skal það í frumriti til yfirkjörstjórnar kjörbók þeirrar kjördeildar, þar sem það er lagt fram og notað, enda einnig getið um það í kjörbókinni og nafn og heimili kjósanda tilgreint. Vottorð er einnig gilt, sé það undirritað af hreppsnefnd í þeim hreppi, þar sem kjósandi er á kjörskrá, eða oddvita fyrir hennar hönd. Ber oddvita að tilkynna undirkjörstjórn kjördeildar fyrir kjördag, hvaða kjósendum í kjördeildinni hreppsnefnd hafi gefið vottorð.

86. gr.

Þá er kjósandi hefur tekið við kjörseðlinum, sem oddviti afhendir honum, fer kjósandi með hann inn í kjörklefann og að borði því, er þar stendur. Á borðinu skulu vera ekki færri en 2 venjuleg, dökk ritblý, er kjörstjórn lætur í té og sér um, að jafnan séu nægilega vel ydd.

80

7. sept.

Við óhlutbundnar kosningar greiðir kjósandi atkvæði á þann hátt, að hann markar með ritblýi kross á kjörseðilinn fyrir framan nafn þess frambjóðanda, er hann vill kjósa af þeim, sem í kjöri eru.

88. gr.

Við kosningar í kjördæmi, þar sem kosið er hlutbundnum kosningum, greiðir kjósandi atkvæði á þann hátt, að hann markar á sama hátt kross á kjörseðilinn fyrir framan bókstaf þess lista, sem hann vill kjósa af þeim, sem í kjöri eru.

Vilji kjósandi breyta nafnaröð á lista þeim, er hann kys, setur hann tölustafinn 1 fyrir framan það nafn, er hann vill hafa efst, töluna 2 fyrir framan það nafn, sem hann vill hafa annað í röðinni, töluna 3 fyrir framan það nafn, sem hann vill hafa það þriðja, o. s. frv. að svo miklu leyti sem hann vill breyta til.

Sé frambjóðandi eða frambjóðendur á þeim lista, er hann kys, sem hann vill hafna, strikar hann yfir nafnið eða nöfnin.

89. gr.

Ef landslisti eða landslistar eru í kjöri og kjósandi vill greiða landslista atkvæði, en ekki frambjóðanda í kjördæmi eða ekki lista kjördæmisins, ef um er að tefla kjördæmi, þar sem kosið er hlutbundnum kosningum, setur hann kross fyrir framan bókstaf þess landslista, er hann vill kjósa af þeim, sem í kjöri eru.

90. gr.

Kjósandi gætir þess, hvernig sem hann kys, að gera engin merki á kjörseðilinn fram yfir það, sem segir í lögum þessum.

Við óhlutbundnar kosningar má kjósandi ekki strika yfir nafn neins frambjóðanda, og við kosningar í kjördæmi, þar sem kosið er hlutbundnum kosningum, má hann ekki haggja neitt við hinum listunum, sem hann kys ekki, hvorki strika yfir nöfn á þeim né breyta á þeim nafnaröð.

Kjósandi í kjördæmi, þar sem kosið er óhlutbundnum kosningum, má ekki gera hvort tveggja, að kjósa frambjóðanda og landslista, heldur einungis annaðhvort frambjóðanda eða landslista, og í kjördæmi, þar sem kosið er hlutbundnum kosningum, má hann ekki kjósa bæði lista kjördæmisins og landslista, heldur einungis annaðhvort lista kjördæmisins eða landslista. Ef hann greiðir landslistanum atkvæði, má hann ekki haggja neitt við þeim hluta kjörseðilsins, sem nöfn frambjóðendanna standa á, eða lista kjördæmisins.

91. gr.

Þegar kjósandi hefur gengið frá seðlinum inni í kjörklefanum samkvæmt framansögðu, brýtur hann seðilinn í sama brot, er hann var í, þegar hann tók við honum, svo að letrið snúi inn, gengur út úr kjörklefanum og að kjörborðinu, stingur sjálfur seðlinum í atkvæðakassann gegnum rifuna á lokinu og gætir þess, að enginn sjái, hvað á seðlinum er. Þess gætir hann engu síður, jafnvel þótt hann skili auðum seðli.

92. gr.

Ef kjósandi skýrir kjörstjórn frá því, að hann sé eigi fær um að kjósa á fyrirskipaðan hátt sakir sjónleysis eða þess, að honum sé hönd ónothæf, skal sá úr kjörstjórninni, er kjósandi nefnir til, veita honum aðstoð til þess í kjörklefanum, enda er sá, sem aðstoðina veitir, bundinn þagnarheiti um að segja ekki frá því, sem þeim fer þar á milli. Um aðstoðina skal bóka í kjörbókina, að tilgreindum ástæðum. Kjörstjórnarmanni er með öllu óheimilt að bjóða þeim aðstoð sína, er þarfnast hjálpar samkvæmt grein þessari.

93. gr.

Oddviti kjörstjórnar skal hafa fyrir sér frumrit kjörskrárinnar, en meðkjörstjórar hvor sitt eftirrit. Meðkjörstjórar gera merki við nafn hvers kjósanda, um leið og hann hefur nýtt kosningarréttar síns.

80

7. sept.

94. gr.

Áður en fyrsti kjósandi lætur seðil í kassann, skal kjörstjórnin og frambjóðendur eða umboðsmenn gæta þess, að kassinn sé tómur, og síðan læsa honum.

95. gr.

Láti kjósandi sjá, hvað á seðli hans er, er seðillinn ónýtur, og má ekki leggja hann í atkvæðakassann. Ef kjósanda verður þetta á, eða ef hann setur skakkt kjörmerki á seðil eða seðill krotast hjá honum af vangá, á hann rétt á að fá nýjan kjörseðil. Skal hann þá afhenda kjörstjórninni hinn fyrri seðil. Heimilt er að láta þessa kjósendur vikja frá atkvæðagreiðslunni að sinni og halda atkvæðagreiðslunni áfram, unz aðrir kjósendur þeir, er viðstaddir eru, hafa átt kost á að greiða atkvæði, og er skylt að nota þessa heimild, ef hætta er á, að kjörseðlaforðinn endist ekki.

Þá er kjósandi hefur látið seðilinn í atkvæðakassann, vikur hann út úr kjörfundarstofunni.

96. gr.

Nú er kjósandi, sem greitt hefur atkvæði utan kjörfundar og skilið eftir atkvæði sitt hjá hreppstjóra, sýslumanni, bæjarfógeta eða lögmanni, eða sent það til þeirra eða komið því á annan hátt til undirkjörstjórnar, staddur á kjörstaðnum á þeim tíma, er kjörfundur stendur yfir, þ. e. innan þess kaupstaðar, þar sem atkvæðagreiðslan fer fram, eða í sveitum innan kjördeildarinnar, og er hann þá skyldur að tilkynna nærveru sína áður en atkvæðagreiðslu er lokið. Getur hann þá greitt atkvæði á kjörfundinum, en utankjörfundarseðill hans kemur þá ekki til greina við kosninguna.

97. gr.

Atkvæðagreiðslu má ekki slíta fyrr en 8 klukkustundir eru liðnar frá því að byrjað var að taka við atkvæðum, og aldrei fyrr en hálf klukkustund er liðin frá því að kjósandi gaf sig síðast fram. Atkvæðagreiðslu má þó slíta, er allir, sem á kjörskrá standa, hafa greitt atkvæði og eftir 5 klukkustundir, ef öll kjörstjórnin og umboðsmenn eru sammála um það, enda sé þá hálf klukkustund liðin frá því kjósandi gaf sig síðast fram. Nú hefur kjörfundur staðið 12 klukkustundir, og má þá slíta kjörfundi, þegar fjórðungur klukkustundar er liðinn frá því að kjósandi gaf sig síðast fram.

98. gr.

Þegar allir viðstaddir kjósendur hafa átt kost á að greiða atkvæði, greiðir kjörstjórnin atkvæði á sama hátt og aðrir kjósendur. Því næst skulu þeir kjósendur aftur kallaðir fram eftir stafrófsröð, ef nokkrir eru, sem látnir hafa verið mæta afgangi samkvæmt heimild 95. gr. fyrri málsgr., og þeim fengnir nýir kjörseðlar til að greiða atkvæði á, meðan seðlaforðinn endist.

99. gr.

Að atkvæðagreiðslu lokinni opnar oddviti umslög þeirra bréfa, sem kjörstjórninni hafa horizt með utankjörfundaratkvæðaseðlum og ekki hafa verið aftur heimt.

Kjörstjórn, frambjóðendur og umboðsmenn athuga fylgibréfin, bera saman tölusetningu þeirra og umslaganna og rannsaka, hvort sá, sem bréfið er frá, stend-

80 ur á kjörskrá, og ef svo er, hvort hann hefur greitt atkvæði á kjörfundi. Ef svo
7. sept. reynist, að sá, sem bréfið er frá, standi á kjörskrá og eigi rétt á að greiða atkvæði og hafi ekki greitt atkvæði á kjörfundi, setja meðkjörstjórar merki við nafn kjósendans á eftirritin af kjörskránni.

Komi fram umslag með ónýttum seðli (sbr. 72. gr.), skal kjörstjórn athuga fylgibréfið og leggja það ásamt kjörseðlinum í umslag undir ónýtta seðla, er hún sendir yfirkjörstjórn.

100. gr.

Komi það í ljós, að sá, er sent hefur utankjörfundaratkvæði, standi ekki á kjörskrá, eða hafi samkvæmt henni ekki rétt til að greiða atkvæði, eða sé búinn að greiða atkvæði, eða hafi afsalað sér atkvæðisrétti í þeirri kjördeild (sbr. 85. gr.), eða það sannist fyrir kjörstjórn, að hann sé staddur á kjörstaðnum (sbr. 96. gr.), eða hafi dáið á undan kjördegi, leggur kjörstjórnin fylgibréfið með kjörseðlinum áföstum aftur í umslagið, og kemur það þá ekki frekar til greina við kosninguna. Eins skal fara að, ef í umslaginu er eitthvað annað en eitt fylgibréf með áföstum kjörseðli, eða umslag og fylgibréf er ekki tölusett sömu tölu, eða ef sjáanlegt er, að ekki hafi verið notuð hin fyrirskipuðu kjörgögn, er dómsmálaráðuneytið hefur látið gera, eða ekki hefur verið farið eftir reglum þeim við atkvæðagreiðsluna, sem settar eru í þessum lögum.

Nú berast fleiri en eitt atkvæði greidd utan kjörfundar frá hinum sama kjósenda (sbr. 32. og 66. gr.), og skal þá aðeins hið síðast greidda atkvæði koma til greina.

101. gr.

Nú verður ágreiningur innan kjörstjórnar eða milli kjörstjórnar og einhvers frambjóðanda eða umboðsmanns um það, hvort utankjörstaðaratkvæði sé gilt eða ógilt, og skal þá bóka nákvæmlega í kjörbókina, í hverju ágreiningurinn er fölginn, en leggja atkvæðið, þ. e. fylgibréfið með áföstum kjörseðlinum, aftur í umslagið og senda það til úrskurðar yfirkjörstjórnar.

102. gr.

Þá utankjörfundarkjörseðla, sem enginn ágreiningur er um, að gildir séu, rífur kjörstjórn frá fylgibréfunum, gætir þess vandlega, að þeir opnast ekki né skaddist, og lætur þá í atkvæðakassann.

103. gr.

Frambjóðendur og umboðsmenn eiga rétt á að gæta þess, að kjörstjórn og kjósendur hegði sér lögum samkvæmt við kosningarathöfnina, og má hver þeirra átelja við kjörstjórnina það, er honum þykir áfátt.

Nú þykir frambjóðanda eða umboðsmanni eitthvað ólöglegt við kosningarathöfnina og fær það ekki leiðrétt, og á hann þá rétt á að fá ágreiningsálitið bókað þegar í stað í kjörbókina, og sker Alþingi úr því síðar, hver áhrif það skuli hafa á kosninguna.

Neiti kjörstjórn að bóka eitthvað fyrir frambjóðanda eða umboðsmann áhrærandi kosningargerðina, á hann rétt á að bóka það sjálfur, og riti hann nafn sitt undir.

104. gr.

Þá er atkvæðagreiðslu er slitið og utankjörfundaratkvæðaseðlar þeir, er gildir hafa verið teknir, hafa verið látnir í atkvæðakassann, skal oddviti jafnskjótt ganga frá í umslagi sér öllum þeim seðlum, sem ónýttir hafa verið (sbr. 72. og 95. gr.), í öðru umslagi öllum þeim utankjörfundaratkvæðum, sem ágreiningur er um (sbr. 101. gr.), og í hinu þriðja öllum þeim seðlum, sem afgangsbúnaðir eru ónotaðir. Þegar umslög-

unum hefur verið lokað, skal ganga frá þeim öllum þremur, ásamt lyklinum að atkvæðakassanum, í aðalumslaginu og loka því. Til þess skal nota umslög þau, sem yfirkjörstjórn hefur sent í þessu skyni. Því næst skal oddviti, er bókun er lokið og kjörbókin hefur verið undirrituð af kjörstjórninni og frambjóðendum eða umboðsmönnum, ef viðstaddir eru, ganga frá öllu saman, atkvæðakassa, aðalumslagi og kjörbók, í strigapoka þeim, er atkvæðakassanum fylgir, binda vandlega fyrir með snæri eða sterku seglgarni, sem ekki eru hnútar á, og setja innsigli kjörstjórnarinnar á fyrirbandið sem næst hnútnum. Frambjóðendur eða umboðsmenn eiga rétt á að setja innsigli sín á enda fyrirbandsins. Pokann skal merkja til yfirkjörstjórnar og senda henni þegar í stað í pósti, ef ferð fellur þá þegar, en annars með áreiðanlegum sendimanni. Skal yfirkjörstjórn gefa viðurkenningu fyrir móttöku.

Eftir að kjörstjórn hefur gengið frá kjörgögnum samkvæmt fyrirráðum þessarar greinar, mega hin innsigluðu kjörgögn og innsigli kjörstjórnar eigi vera í vörzlu sama manns.

105. gr.

Ef yfirkjörstjórn er viðstödd á kjörstað og talning atkvæða fer fram samstundis, má undirkjörstjórn afhenda yfirkjörstjórn atkvæðakassann óinnsiglaðan, að viðstöddum frambjóðendum eða umboðsmönnum.

XIII. KAFLI

Kosningaúrslit í kjördæmum.

106. gr.

Ef einungis einn maður hefur boðið sig fram við aukakosningar í kjördæmi, þar sem kosið er óhlutbundnum kosningum (sbr. 53. gr.), úrskurðar yfirkjörstjórn hann þegar í stað að loknum framboðsfresti rétt kjörinn og gefur honum kjörbréf. Hið sama gerir yfirkjörstjórn við aukakosningu í kjördæmi, þar sem kosið er hlutbundnum kosningum, ef þar er ekki nema einn listi í kjöri.

107. gr.

Yfirkjörstjórn skal með nægum fyrirvara á undan kosningum auglýsa stund og stað, þá er hún komi saman til að opna atkvæðakassana og telja atkvæðin. Undirkjörstjórnnum er skylt að sjá um, að þá séu atkvæðakassarnir og þau kjörgögn, sem þeim eiga að fylgja, komin í hendur yfirkjörstjórnar, nema gild forföll banni. Ætíð skal talning fara fram svo fljótt sem verða má, að dómi yfirkjörstjórnar.

108. gr.

Talning atkvæða skal fara fram fyrir opnum dyrum, svo að kjósendum gefist kostur á að vera við, eftir því sem húsrúm leyfir.

Sé frambjóðandi ekki viðstaddur né umboðsmaður hans, skal yfirkjörstjórn kveðja valinkunnan mann úr sama stjórnmalaflokki, ef unnt er, til að vera talsmaður hans og gæta réttar hans. Í kjördæmi, þar sem kosið er hlutbundnum kosningum, skal sama skipun höfð á, ef umboðsmaður lista er ekki viðstaddur.

Sé landslisti í kjöri og enginn sérstakur umboðsmaður hans viðstaddur, skal frambjóðandi þess stjórnmalaflokks, sem landslistann hefur í kjöri, eða umboðsmaður þess frambjóðanda eða skipaður talsmaður, vera sjálfsagður til að gæta réttar landslistans. Sama skipun skal á höfð í kjördæmi, þar sem kosið er hlutbundnum kosningum, um umboðsmenn eða skipaðan talsmann lista þar.

Í viðurvist þessara manna opnar svo yfirkjörstjórn atkvæðasendingarnar úr hverri kjördeild kjördæmisins, eftir að þeim hefur verið gefinn kostur á að sannfæraast um, að öll innsigli séu óskoðduð. Jafnótt og hver atkvæðakassi er opnaður, skal seðlum þeim, sem í honum eru, óskoðuðum, hellt í hæfilegt tómmt ílát með loki yfir, og þannig haldið áfram, unz allir atkvæðakassarnir eru tæmdir. En við og við skal loka ílátinu og hrista það, svo að seðlarnir úr hinum einstöku kjördeildum blandist vel saman.

Því næst skulu kjörseðlar teknir úr ílátinu, og les oddviti upp nafnið, sem við er merkt á hverjum seðli, eða listabókstaf, ef um lista er að ræða, og réttir hann jafnótt frambjóðendum eða umboðsmönnum til athugunar, en meðkjörstjórar merkja á meðan á blað atkvæðatöluna við nafn hvers frambjóðanda eða lista.

Atkvæði skal meta ógilt:

1. ef kjörseðill er auður;
2. ef ekki verður séð, við hvern frambjóðanda eða lista er merkt, eða ef ekki verður séð með vissu, hvort það, sem stendur á utankjörfundarseðli, getur átt við nokkurn af frambjóðendum þeim eða listum, er í kjöri eru (sbr. þó 112. gr.);
3. ef merkt er við nafn fleiri en eins frambjóðanda eða fleiri listabókstafi en einn, eða tölumerkt nöfn á fleiri listum en einum eða skrifað nafn fleiri en eins frambjóðanda á utankjörfundarseðil, eða fleiri en einn listabókstafur;
4. ef áletrun er á kjörseðli fram yfir það, sem fyrir er mælt, eða annarleg merki, sem ætla má, að sett séu af ásettu ráði til að gera seðilinn auðkennilegan, eða ef eitthvað er innan í utankjörfundarseðli, sem ætla má, að hafi verið sett þar í því skyni;
5. ef merkt er á sama kjörseðil við landslista eins flokks og frambjóðanda annars flokks eða utan flokka, eða í kjördæmi, þar sem kosið er hlutbundnum kosningum, við landslista eins flokks og kjördæmislista annars flokks eða utan flokka, eða ef merkt er á sama kjörseðli við fleiri en einn landslista;
6. ef kjörseðill er annar en kjörstjórn eða kjörstjóri hefur löglega afhent.

Atkvæði skal ekki meta ógilt, þó að gallað sé, ef greinilegt er, hvernig það á að falla, nema augljóslega komi í bága við framangreind ákvæði. Þannig skal taka gilt atkvæði, þó að merkt sé aftan við nafn eða listabókstaf, þó að kross sé ólögulegur, þó að á utankjörfundarseðli sé sleppt föðurnafni eða ættarnafn eitt sett, ef greinilegt er eftir sem áður, við hvern átt er, þó að titill og heimili fylgi nafni, þó að orðið listi eða landslisti fylgi listabókstaf að óþörfu, þó að í stað listabókstafs standi heiti stjórn-málaflokks, sem landslista hefur í kjöri, o. s. frv.

Lista í kjördæmi, þar sem kosið er hlutbundnum kosningum, telst atkvæði, þó að láðst hafi að merkja við listabókstaf, ef nafn eða nöfn á honum eru tölusett eða krossað við nafn, enda séu ekki aðrir gallar á.

Nú hefur kjósandi kosið frambjóðanda eða lista flokks í kjördæmi og jafnframt orðið á að merkja við landslista hins sama flokks, og skal þá að vísu taka seðilinn gildan sem atkvæði greitt frambjóðanda, eða í kjördæmi, þar sem kosið er hlutbundnum kosningum, lista kjördæmisins, en landslistann skal þá telja ókosinn.

Utankjörfundaratkvæði greitt látnum frambjóðanda skal, ef annar hefur boðið sig fram í hans stað samkv. heimild og að fullnægðum skilyrðum 32. gr., teljast greitt hinum síðari frambjóðanda. 80
7. sept.

113. gr.

Komi öllum saman um, yfirkjörstjórn, frambjóðendum og umboðsmönnum, að einhver kjörseðill sé ógildur, skal hann ógildan telja. Verði ágreiningur meðal kjörstjórnar um gildi kjörseðils, skal afl atkvæða ráða úrslitum.

Úrskurða skal ágreiningsseðla jafnóðum og þeir koma fyrir og stöðva talningu atkvæða, unz úrskurður er felldur.

Nú verður ágreiningur milli kjörstjórnar og einhvers frambjóðanda eða umboðsmanns um það, hvort kjörseðill sé gildur eða ógildur, og skal þá leggja þá seðla í tvö sérstök umslög, í annað þá seðla, sem kjörstjórn hefur úrskurðað gilda, og í hitt þá seðla, sem hún hefur úrskurðað ógilda.

Þá er allir kjörseðlar eru upp lesnir og atkvæðin skráð, telur yfirkjörstjórnin atkvæðin saman með nákvæmu eftirliti frambjóðenda og umboðsmanna, og skal þess gætt, að samtölu atkvæða beri saman við tölu þeirra, sem atkvæði hafa greitt samtals í kjördæminu samkvæmt skýrslum undirkjörstjórna, og að allt komi heim við samtölu afgangsseðla.

Umslögnum með ágreiningsseðlunum skal því næst lokað með innsigli yfirkjörstjórnar, og eiga frambjóðendur eða umboðsmenn þeirra rétt á að setja einnig fyrir þau innsigli sín. Yfirkjörstjórn sendir dómsmálaráðuneytinu eftirrit af gerðabók sinni viðvíkjandi kosningunni, ásamt ágreiningsseðlunum, sem dómsmálaráðuneytið leggur fyrir Alþingi í þingbyrjun með sömu ummerkjum sem það tók við þeim.

114. gr.

Til þess að finna, hver frambjóðandi nái kosningu í kjördæmi, þar sem kosið er óhlutbundnum kosningum, skal leggja við persónulega atkvæðatölu hvers frambjóðanda tölu þeirra atkvæða, sem í kjördæminu hafa fallið á landslista þess stjórnmalaflokks, sem frambjóðandinn er í kjöri fyrir. Ef frambjóðendur flokks í slíku kjördæmi eru fleiri en einn, teljast þó landslistaatkvæðin aðeins þeim, sem flest hefur persónuleg atkvæði. Ef frambjóðendur, sem gera þarf upp á milli, hver skuli hljóta landslistaatkvæði, hafa jafna tölu persónulegra atkvæða, skal úr því skorið með hlutkesti eftir reglum 119. gr.

Þann frambjóðanda, sem hæstri tölu nær, lýsir yfirkjörstjórn kosinn.

115. gr.

Í kjördæmi, þar sem kosið er hlutbundnum kosningum, skal telja saman, hve margir hafi kosið hvern lista, og er það atkvæðatala listanna hvers um sig.

Til þess að finna, hve margir frambjóðendur hafa náð kosningu af hverjum lista, skal leggja við atkvæðatölu hvers lista tölu þeirra atkvæða, sem í kjördæminu hafa fallið á landslista þess stjórnmalaflokks, sem listinn er í kjöri fyrir. Ef fleiri listar en einn eru í kjöri fyrir hinn sama stjórnmalaflokk, skal aðeins telja landslistaatkvæðin þeim listanum, sem hæsta hefur atkvæðatölu. Þessar tölur skal síðan skrifa hverja fyrir neðan sinn listabókstaf, þá helming talnanna, þá þriðjung þeirra, þá fjórðung o. s. frv., eftir því, hve marga þingmenn á að kjósa og hverjum lista getur mest hlotnast, þannig að útkomutölur þessar standi í röð fyrir hvern lista. Síðan skal marka hæstu útkomutölurnar, jafnmargar og kjósa á þingmenn, og fær hver listi jafnmarga þingmenn kosna sem hann á af tölum þessum.

Standi ekki svo mörg nöfn á lista sem honum ber fulltrúar eftir útkomutölum, skal taka þau, sem vantar, af hinum listunum eftir sömu reglu.

Til þess að finna, hverjir frambjóðendur hafa náð kosningu á hverjum lista í kjördæmi, þar sem kosið er hlutbundnum kosningum, skal telja saman atkvæði hvers einstaks frambjóðanda á þann hátt, sem nú skal greina:

Kjörstjórnin telur saman alla þá kjörseðla hvers lista, þar sem kjósendur hafa enga breytingu gert á röð frambjóðenda á listanum, og á efsti frambjóðandi hvers lista jafnháa atkvæðatölu samanlagt á þeim kjörseðlum og seðlarnir eru margir, en hver hinna frambjóðendanna það brot af hinni sömu atkvæðatölu, að í teljara þess sé tala þeirra þingmanna og varaþingmanna, sem kjósa á, að frádreginni tölu þeirra frambjóðenda, sem frammar standa á listanum, og í nefnara þess tala þeirra þingmanna og varaþingmanna, sem kjósa á.

Síðan tekur kjörstjórnin alla þá kjörseðla hvers lista, þar sem kjósendur hafa gert meiri eða minni breytingar við röð frambjóðendanna á listanum, og reiknar saman atkvæðatölu hvers frambjóðanda á þessum kjörseðlum eftir framangreindri reglu. Hafi kjósandi aðeins sett tölu við eitt nafnið eða nokkuð af þeim, eða strikað yfir nafn eða nöfn, telst hann una við röðina að öðru leyti, og þókast þeir frambjóðendur, sem ekki er merkt við, aðeins til við tilfærslu eða brottfall hinna; sé strikað yfir nafn frambjóðanda á kjörseðli, telst honum ekkert atkvæði né hluti úr atkvæði á þeim seðli.

Kjörstjórnin leggur samanlagða atkvæðatölu hvers frambjóðanda á þessum kjörseðlum við samanlagða atkvæðatölu hans á þeim kjörseðlum, þar sem engin breyting var gerð á röð frambjóðendanna á lista hans, og er þar með fundin endanleg atkvæðatala hvers frambjóðanda.

Þeir frambjóðendur, sem hæsta hafa fengið samanlagða atkvæðatölu á hverjum lista samkvæmt því, sem að framan segir, hafa náð kosningu sem þingmenn listans í þeirri röð, sem atkvæðatölur þeirra segja til, og svo margir sem listanum ber eftir atkvæðamagni hans. Ef tveir eða fleiri frambjóðendur hafa fengið jafnmörg atkvæði, sker hlutkesti úr á milli þeirra eftir reglum 119. gr.

Framboðslisti í kjördæmi, þar sem kosið er hlutbundnum kosningum, sem hlotið hefur þingmann eða þingmenn, hefur rétt til jafnmargra varaþingmanna, en sá listi, sem ekki hefur hlotið þingmann, hefur ekki rétt til varamanns, þó að hann hefði atkvæðatölu til. Varamennina á hverjum lista skal tilnefna á sama hátt sem aðalmennina, þannig að þeir eru tilnefndir varamenn, sem hæstar atkvæðatölur hafa, næst á eftir þeim, sem þingmannskjöri hafa náð. Nú hreppir varaþingmaður af lista í kjördæmi, þar sem kosið er hlutbundnum kosningum, uppbótarþingsæti, og skal yfirkjörstjórn sú, er í hlut á, þá koma saman að nýju og gefa næsta frambjóðanda á þeim lista, ef til er, kjörbréf sem varaþingmanni.

Hafi ekki við almennar kosningar eða uppkosningar í sambandi við þær fleiri en einn frambjóðandi verið í kjöri í kjördæmi, þar sem kosið er óhlutbundnum kosningum, skal yfirkjörstjórn lýsa hann kosinn án tillits til þess, hver atkvæði honum hafa verið greidd, og eins þó að enginn hafi greitt honum atkvæði. Hið sama skal og yfirkjörstjórn í kjördæmi, þar sem kosið er hlutbundnum kosningum, gera, ef ekki hefur verið nema einn listi þar í kjöri.

Hafi tveir frambjóðendur eða fleiri jöfn atkvæði og geta ekki báðir eða allir náð kjöri sem þingmenn, varpar yfirkjörstjórn hlutkesti á þann hátt, að hún ritar nöfn þeirra frambjóðenda, sem jöfn hafa atkvæði, á sams konar seðla hvert um sig,

lætur seðlana samanbrotna í hylki og breiðir yfir og kveður til einhvern af óvið- 80
komandi áhorfendum að draga einn seðil úr hylkinu, og segir nafnið á seðlinum 7. sept.
til, hver sé kosinn.

120. gr.

Þegar búið er að telja atkvæðin að fullu, skal yfirkjörstjórn þegar í stað fá
hinum kjörna þingmanni eða þingmönnum, svo og varaþingmönnum, kjörbréf,
samið samkv. fyrirmynd, er dómsmálaráðuneytið segir fyrir um, og senda dóms-
málaráðuneytinu tilkynning um úrslit kosningarinnar í kjördæminu, og skal það
birt í B-deild Stjórnartíðindanna.

121. gr.

Sé atkvæðasending frá einhverri kjördeild ekki komin til yfirkjörstjórnar á
þeim tíma, sem nefndur er í 107. gr., skal yfirkjörstjórn engu að síður opna at-
kvæðakassa og önnur kjörgögn á ákveðnum degi, svo sem auglýst hafði verið, en
aðeins eigi lýsa neinn þingmann kosinn fyrr en atkvæðasending sú, er vantaði,
er komin og þau atkvæði talin með. En auglýsa skal frambjóðendum eða umboðs-
mönnum, eftir því sem auðið er, hvenær sendingin verður opnuð, til þess að þeir eigi
kost á að vera þá viðstaddir.

122. gr.

Yfirkjörstjórnir skulu tafarlaust senda landskjörstjórn skýrslur um atkvæða-
tölurnar, hver úr sínu kjördæmi. Í skýrslunum skal tilgreina:

1. Hve mörg gild atkvæði hafi fallið á hvern þeirra landslista, sem í kjöri voru.
2. Í kjördæmum, þar sem kosið er óhlutbundnum kosningum, hve mörg gild at-
kvæði hafi fallið á hvern frambjóðanda persónulega.
3. Í kjördæmi, þar sem kosið er hlutbundnum kosningum, hvaða atkvæðatala hafi
fallið á hvern lista fyrir sig og hvernig atkvæðatala hvers lista skiptist milli
frambjóðendanna á hverjum lista fyrir sig samkv. 116. gr.

Skýrslunum skulu fylgja skilríki frambjóðendanna og í kjördæmi, þar sem kosið
er hlutbundnum kosningum, listanna um það, fyrir hvern stjórnmálaflokk þeir hafi
verið í kjöri, þau er fylgdu framboðum þeirra.

Landskjörstjórn lætur yfirkjörstjórninni í té eyðublöð undir þessar skýrslur.

123. gr.

Yfirkjörstjórnir senda Hagstofunni, hver úr sínu kjördæmi, skýrslu um kosn-
inguna, ritaða á eyðublað, er Hagstofan lætur í té.

XIV. KAFLI

Úthlutun uppbótarþingsæta.

124. gr.

Þegar landskjörstjórn hafa borizt skýrslur allar um kosningaúrslit í kjördæm-
um eftir almennar alþingiskosningar (sbr. 122. gr.), skal hún koma saman til að út-
hluta allt að 11 uppbótarþingsætum til jöfnunar milli þingflokka, þannig að hver
þeirra fái þingsæti í sem fyllstu samræmi við atkvæðatölu sína við kosningarnar.
Landskjörstjórn auglýsir með hæfilegum fyrirvara stað og stund, er hún kemur sam-
an í þessu skyni, svo að umboðsmönnum gefist kostur á að vera viðstaddir (sbr.
33. gr.).

125. gr.

Landskjörstjórn tekur til meðferðar og úrskurðar, að öllum skilríkjunum athug-
uðum, hverjum stjórnmálaflokkum skuli telja frambjóðendur þá og framboðslista,

80 er í kjöri hafa verið við kosningarnar, og hverja utan flokka, einnig hverjir stjórn-
7. sept. málaflokkar hafi náð þingsæti og teljist því þingflokkar, en aðrir flokkar koma ekki til greina við úthlutun uppþótarþingsæta.

Atkvæði, sem fallið hafa á frambjóðendum utan flokka, koma ekki til greina við úthlutun uppþótarþingsæta.

126. gr.

Landskjörstjórn telur nú saman atkvæðatölur hvers þingflokks og fjölda þingmanna þeirra hvers um sig, kosinna í kjördæmum.

Hverjum þingflokki teljast atkvæði á þessa leið:

1. Samanlögð atkvæði greidd frambjóðendum flokksins í kjördæmum, þar sem kosið er óhlutbundnum kosningum.
2. Samanlögð atkvæði greidd framboðslistum flokksins í kjördæmum, þar sem kosið er hlutbundnum kosningum.
3. Samanlögð atkvæði greidd landslista flokksins.

127. gr.

Til þess að finna, hvernig uppþótarþingsætum ber að skipta milli þingflokka, skal fara þannig að: Fyrst skal finna meðaltal atkvæða á hvern kjördæmiskjörinn þingmann þess þingflokks, er fæst hefur atkvæði á hvern þingmann, og er það hlutfallstala kosningarinnar. Síðan skal skrifa atkvæðatölur hinna annarra þingflokka, hverja aftur undan annarri í sömu línu, og deila í þær hverja um sig tölu þingmanna hlutaðeigandi flokks kosinna í kjördæmum, fyrst að viðbættum 1, síðan 2, þá 3 o. s. frv., unz síðustu útkomur geta á þennan hátt ekki orðið jafnari hlutfallstölunni. Útkomurnar skal skrifa í röð niður undan atkvæðatölunum. Uppþótarþingsætum skal úthluta til þingflokka eftir tölum þessum þannig, að fyrsta uppþótarþingsætið fellur til þess þingflokks, sem hæsta á útkomuna, annað til þess, sem á hana næsthæsta, og síðan áfram eftir hæð talnanna, unz eitt uppþótarþingsæti hefur fallið á hverja þeirra, nema 11 uppþótarþingsætum hafi verið úthlutað áður. Þó skal því aðeins úthluta uppþótarþingsæti á tölu lægri en hlutfallstalan, að enginn annar þingflokkur hefði fengið hærri atkvæðatölu á hvern þingmann, ef hann hefði bætt við sig því þingsæti.

Verði útkomur tveggja eða fleiri flokka jafnar áður en lokið er úthlutun uppþótarþingsæta, og eigi báðir eða allir tilkall til uppþótarþingsætis, skal varpa hlutkesti um, hverjum flokknum skuli úthluta uppþótarþingsæti, og haga hlutkestinu á þann hátt, sem fyrir er mælt í 119. gr.

128. gr.

Til þess að finna, hverjir frambjóðendur þingflokks hafa náð uppþótarþingsæti, skal fara þannig að: Fyrst skal nema af landslista flokksins alla þá frambjóðendur, sem náð hafa kosningu í kjördæmum. Þá frambjóðendur, sem kunna að hafa náð kosningu sem varaþingmenn, skal þó eigi nema af listanum að svo stöddu. Því næst skal skrá við nöfn frambjóðendanna persónuleg atkvæði þeirra hvers um sig í kjördæmum. Þó skulu frambjóðanda, kosnum hlutbundinni kosningu, eigi talin fleiri atkvæði en sæti því, er hann skipaði á framboðslistanum, ber samkv. 115. gr. Ef eftir eru á listanum tveir eða fleiri, sem í kjöri hafa verið í sama kjördæmi, skal nema þá alla burt, nema þann einn fyrir hvert kjördæmi, sem hæsta hefur atkvæðatölu. Því næst skal raða þeim frambjóðendum, sem eftir eru á listanum, þannig, að sá, sem hæsta atkvæðatölu hefur, verði efstur, sá, sem að honum frágengnum hefur atkvæðatölu, er nemur hæstri hundraðstölu gildra kjörseðla í kjördæmi sínu, næstefstur, o. s. frv. á víxl.

Hafi þingflokkur notað sér heimild 30. gr. til ihlutunar um röð frambjóðenda á landslista, skal á sama hátt og áður segir nema af skrá flokksins alla þá, sem ekki

koma til greina við úthlutun uppþótarþingsæta. Þeir, sem þá eru eftir á skránni, skipast í þriðja hvert sæti landslistans í þeirri röð, sem þeir nú eru, þannig að efsti framhjóðandi á skránni verður þriðji á landslistanum, annar framhjóðandi hinn sjötti o. s. frv., hafi hann eigi áður hlotið sæti á honum samkvæmt reglum 1. málsg. þessarar gr. Að öðru leyti skipast sæti landslistans samkvæmt reglum 1. málsg. Ef þingflokkur hefur ekki haft landslista í kjöri, en á þó tilkall til uppþótarþingsæta, skal landskjörstjórn gera þeim flokki uppþótarþingsætalista, er sé skipaður öllum framhjóðendum flokksins í kjördæmum, þó ekki fleiri framhjóðendum fyrir neitt kjördæmi en þar átti að kjósa þingmenn og varaþingmenn. Hafi fleiri verið í kjöri af hálfu þess flokks í kjördæmi en þar átti að kjósa þingmenn, tekur sá eða þeir framhjóðenda sæti á uppþótarþingsætalistanum, sem hefur hæsta eða hærri atkvæðatölu í kjördæminu. Því næst nemur landskjörstjórn þá framhjóðendur af listanum, sem hafa náð kosningu í kjördæmi, og skipar þeim, sem þá eru eftir, í röð á listanum samkvæmt reglum 1. málsg. þessarar gr. Ef framhjóðendur hafa jöfn atkvæði við niðurskipun á lista eða til uppþótarþingsætis, ræður hlutkesti milli þeirra eftir reglum 119. gr.

Skorti nú á, að eftir séu á lista þingflokks tvöfalt fleiri nöfn en listanum hafa hlotnast uppþótarþingsæti, nefnir hlutaðeigandi flokksstjórn til menn, sem koma næst á listann, eftir því sem til þarf til viðbótar á listann, og skal veita henni hæfigan frest til þess.

Þeir, sem nú standa efstir á landslista hvers þingflokks, hafa náð kosningu sem landskjörnir þingmenn, svo margir af hverjum landslista sem hlutaðeigandi þingflokki hafa hlotnast uppþótarþingsæti.

129. gr.

Þingflokkur, sem hlotið hefur uppþótarþingsæti, hefur rétt til jafnmargra varaþingmanna og hann hefur hlotið uppþótarþingsæti.

Varasætum er úthlutað á sama hátt sem aðalsætunum, þannig að úthlutað er, samkvæmt framangreindum reglum, tvöfalt fleiri sætum til hvers þingflokks en honum ber af uppþótarþingsætum, og verði þeir, sem umfram eru rétta tölu landskjörinna þingmanna hvers flokks, varamenn þeirra.

130. gr.

Þegar úthlutað hefur verið uppþótarþingsætum samkvæmt 128. gr., skal landskjörstjórn tafarlaust gefa þeim, sem kosningu hafa náð í uppþótarþingsæti, svo og varamönnum, kjörbréf sem 1., 2., 3. o. s. frv. landskjörnum þingmönnum eða varaþingmönnum, eftir þeirri röð, sem þeir hafa náð kosningu. Kjörbréfin skulu gerð eftir fyrirmynd, er dómsmálaráðuneytið segir fyrir um.

Landskjörstjórn sendir dómsmálaráðuneytinu tilkynning um úthlutun uppþótarþingsætanna, og skal birta nöfn hinna landskjörnu þingmanna í B-deild Stjórnartíðindanna.

131. gr.

Landskjörstjórn sendir Hagstofunni skýrslu um atkvæðatölur flokkanna og úthlutun uppþótarþingsætanna, ritaða á eyðublað, er Hagstofan lætur í té.

132. gr.

Nú er ágreiningur milli umboðsmanna landslista eða stjórnmalaflokks, sem þátt hefur tekið í alþingiskosningum, og landskjörstjórnar um felldan úrskurð, og eiga þá umboðsmenn rétt á að fá bókaðan ágreining sinn í gerðabók landskjörstjórnar. Landskjörstjórn sendir dómsmálaráðuneytinu eftirrit af gerðabók sinni um landslista og úthlutun uppþótarþingsæta, svo og skýrslur þær og skilríki frá yfirkjörstjórnunum, sem ágreiningur kann að vera um, en dómsmálaráðuneytið leggur það fyrir Alþingi í þingbyrjun með sömu ummerkjum og það tók við því.

80

7. sept.

133. gr.

Nú hefur Alþingi úrskurðað ógilda kosningu þingmanns, sem kjörbréf hefur fengið í kjördæmi eftir almennar alþingiskosningar, og uppkosning hefur farið fram (sbr. 142. og 143. gr.), og skal þá landskjörstjórn, ef samanlagðar atkvæðatölur þingflokka og þingmannatala þeirra gefa nú ástæðu til slíks, leiðrétta fyrri niðurstöður um úthlutun uppbótarpingsæta, jafnvel þótt landskjörinn þingmaður missi við það umboð sitt.

Þó að frambjóðandi flokks fjölgi við sig atkvæðum við uppkosningu, miðast uppbót flokksins aldrei við hærri atkvæðatölu en honum var reiknuð eftir aðalkosninguna. Flokkur, sem við aðalkosninguna hefur ekki náð þingsæti í kjördæmi, en nær því við uppkosningu, fær ekki við það rétt til uppbótarpingsætis.

XV. KAFLI

Kosningum frestað, uppkosningar, aukakosningar og kosningar eftir þingrof.

134. gr.

Nú ferst kosning fyrir í einhverri kjördeild á hinum ákveðna degi sökum óveðurs eða af öðrum óviðráðanlegum orsökum, og kveður þá undirkjörstjórn innan viku til kjörfundar að nýju. Í kaupstöðum og kaupúnum skal birta fundarboðið á sama hátt og venja er þar að birta opinberar auglýsingar, en í sveitum skal senda með það gagnert á hvert heimili.

Farist kosning fyrir af því, að kjörseðlasending kemur eigi til skila, skal undirkjörstjórn tafarlaust tilkynna það yfirkjörstjórn, sem endurnýjar sendinguna svo fljótt sem verða má. Undirkjörstjórn kveður síðan til kjörfundar að nýju á þann hátt, sem fyrir er mælt í 1. mgr. þessarar greinar.

Komi atkvæðasending frá kjördeild ekki til skila til yfirkjörstjórnar, en kosning hefur farið fram, lætur yfirkjörstjórn nýja kosning fara fram í kjördeildinni, og fer um hana að öllu leyti á sama hátt og fyrr segir.

135. gr.

Nú deyr frambjóðandi í einmenningskjördæmi eða tvímenningskjördæmi innan viku fyrir kjördag (sbr. 32. gr.) eða uppkosning verður nauðsynleg fyrir það, að kosning er úrskurðuð ógild samkvæmt 41. gr. stjórnarskrárinnar, sbr. 142. og 143. gr. þessara laga, eða þingmannssæti verður af öðrum ástæðum autt áður en kjörtímabil er á enda, og skal þá dómsmálaráðuneytið með auglýsingu í Lögbirtingablaðinu kveðja til nýrra kosninga og ákveða kjördag, svo fljótt sem því verður við komið, og eigi síðar en innan mánaðar, ef kosningu hefur verið frestað sökum þess, að frambjóðandi hefur látizt, eða ef um uppkosningu er að ræða fyrir það, að kosning hafi verið úrskurðuð ógild.

Kosningu og kjördag skal tilkynna yfirkjörstjórn í tæka tíð, svo að hún geti sent undirkjörstjórn um lögboðin kjörgögn. Að öðru leyti fer kosning fram samkvæmt fyrirmælum þessara laga.

Aukakosning þingmanns gildir fyrir þann tíma, sem sá átti eftir, er hinn ný-kosni kemur í staðinn fyrir.

136. gr.

Nú er þing rofið og boðað til nýrra kosninga, og ákveður konungur þá kjördag, sem skal tilkynna yfirkjörstjórnnum í tæka tíð, svo að þær geti sent undirkjörstjórn-um lögboðin kjörgögn.

Að öðru leyti fara þessar kosningar fram samkvæmt fyrirmælum þessara laga.

XVI. KAFLI

Skil á utankjörfundarkjörgögnum.

80

7. sept.

137. gr.

Hreppstjórar og skipstjórar skulu tafarlaust eftir kjördag senda bæjarfógeta þeim eða sýslumanni (í Reykjavík lögmanni), sem þeir hafa fengið kjörgögn hjá, öll ónotuð kjörblöð með tilheyrandi umslögum, svo og stofna af notuðum kjörblöðum. Hafi kjörblað eða umslag glatazt, skal þess getið sérstaklega og umslag eða kjörblað, tölusett sömu tölu, sent með. Skal hlutaðeigandi sýslumaður eða bæjarfógeti (í Reykjavík lögmaður) ganga stranglega eftir því, að skil þessara kjörstjóra utan kjörfunda séu svo greinileg, að séð verði með fullri vissu, til hvers hvert einasta kjörblað með tilheyrandi umslagi, sem ekki er skilað aftur, hefur verið notað.

Sýslumenn og bæjarfógetar (í Reykjavík lögmaður) senda síðan dómsmálaráðuneytinu afrit bóka þeirra, sem þeir halda yfir kjörgögnin (sbr. 46. gr.), ásamt skilagrein yfir notuð kjörgögn og skýrslu um það, sem ónotað er. Skulu sýslumenn og bæjarfógetar (í Reykjavík lögmaður) varðveita hin ónotuðu kjörgögn til notkunar við uppkosningar og aukakosningar, er fyrir kunna að koma. En fyrir hverjar almennar kosningar skulu þeir senda dómsmálaráðuneytinu eftirstöðvar kjörgagna og gera grein fyrir því, sem notað hefur verið, ef nokkuð er. Dómsmálaráðuneytið skal ganga stranglega eftir glöggum skilum af hendi bæjarfógeta og sýslumanna (í Reykjavík lögmanns).

138. gr.

Yfirkjörstjórnir skulu þegar að lokinni atkvæðatalningu taka alla utankjörfundarseðla aðra en þá, sem ágreiningur kann að vera um og teknir hafa verið frá samkvæmt ákvæðum 113. greinar, búa um þá í sterku umslagi eða umbúðapappír, innsigla bréfið eða böggulinn vandlega og senda til sýslumanns þess eða bæjarfógeta, sem úthlutaði utankjörstaðagögnum í kjördæminu (í Reykjavík lögmanns). Geta skal þess með greinilegri áritun, að í bréfinu eða bögglinum séu notaðir utankjörfundarseðlar og frá hvaða kosningu.

Sýslumenn og bæjarfógetar (í Reykjavík lögmaður) skulu geyma þessi bréf og böggla óopnaða í tvö ár, og hafi kjörseðlanna þá ekki verið krafizt af rannsóknardómara í sakamáli út af grun um atkvæðafölsun, skal brenna þá í óhreyfðum umbúðum.

XVII. KAFLI

Óleyfilegur kosningaróður og kosningaspjöll.

139. gr.

Það er óleyfilegur kosningaróður eða kosningaspjöll:

1. Að safna undirskriftum undir áskoranir um framboð til þingmennsku eða loforð um kjörfylgi, svo og að undirskrifa slíkar áskoranir, fram yfir það, sem tekið er fram um meðmælendur með frambjóðendum og framboðslistum í 27. gr. og um yfirlýsingar um fylgi við nýja stjórnmalaflokka í 28. gr. Þó er stjórnmalafélagi, sem gert hefur ályktun um áskorun um framboð til þingmennsku innan héraðs, heimilt að koma ályktuninni á framfæri.
2. Að bera á mann fé eða friðindi til að hafa áhrif á, hvort hann greiðir atkvæði eða hvernig hann greiðir atkvæði, að svipta mann eða ógna manni með sviptingu atvinnu eða hlunninda í sama skyni, að heita á mann fé eða friðindum, ef kosning fari svo eða svo, að torvela hjúi sínu eða öðrum, sem meín hafa yfir að segja, sókn á kjörfund eða til utankjörfundarkjörstaðar, svo og að beita þvingunarráðstöfunum í sambandi við kosningar.

- 80 3. Að reyna að hafa áhrif á atkvæðagreiðslu, hvort heldur er með ræðuhöldum, prentuðum eða skrifuðum ávörpum eða auglýsingum á sjálfum kjörstaðnum, þ. e. í kjörfundarstofu, kjörklefa eða annars staðar í eða á þeim húsakynnum, þar sem kosning fer fram, svo og í næsta nágrenni.
7. sept. 4. Að gefa ónákvæmar eða villandi upplýsingar um sig eða aðra, svo sem um nafn, aldur, búsetu í landinu, heimilisfang eða annað, sem leiðir eða leitt getur til þess, að maður verði settur á kjörskrá, sem ekki á rétt á að vera þar, eða maður ekki settur á kjörskrá eða tekinn út af kjörskrá, sem á rétt á að vera þar, eða maður verði látinn greiða atkvæði í stað annars manns, er stendur á kjörskrá, eða fyrr en manni ber samkv. kjörskránni.
- Hér undir heyrir sérstaklega, ef maður telur sig til málamynda heimilisfastan í kjördæmi, aðeins til þess að verða settur þar á kjörskrá.
5. Að gefa út villandi kosningaleiðbeiningar.
6. Að rangfæra atkvæðagreiðslu, hvort heldur er með því að eyðileggja eða breyta atkvæði, sem greitt hefur verið, eða á annan hátt.

XVIII. KAFLI

Kosningakærum.

140. gr.

Nú kærir einhver kjósandi, að þingmann þann, er kosningu hlaut, skorti einhver kjörgengisskilyrði, eða að þingmaður eða framboðslisti hafi verið ólöglega framboðinn eða kosinn, svo að ógilda beri kosninguna, og skal hann þá innan 4 vikna frá því að kosningaúrslit voru auglýst, en þó áður en næsta Alþingi kemur saman, senda dómsmálaráðuneytinu kærú í tveimur samritum. Dómsmálaráðuneytið sendir þegar í stað frambjóðandanum, sem kæran varðar, eða ef um framboðslista er að ræða, umboðsmönnum listans, annað samritið, en hitt skal lagt fyrir Alþingi þegar í þingbyrjun.

141. gr.

Kærum út af brotum á lögum þessum, að svo miklu leyti sem þau heyra ekki undir úrskurð hreppsnefnda og bæjarstjórna, kjörstjórna eða Alþingis, skal beina til hlutaðeigandi dómara, og fer um málareksturinn að hætti almennra lögreglumála, með þeirri undantekningu, er getur í 24. gr., nema um brot sé að ræða á hinum almennu hegningarlögum.

Enginn kjósandi, sem greitt hefur atkvæði við kosningar til Alþingis, skal skyldur að skýra frá því fyrir rétti í nokkru máli, hvernig hann hefur greitt atkvæði.

XIX. KAFLI

Úrskurður Alþingis um gildi kosninga.

142. gr.

Ef Alþingi berst kæra um að nýkosinn þingmann skorti skilyrði fyrir kjörgengi eða sé á annan hátt ólöglega framboðinn eða kosinn, rannsakar það kærana og fellir úrskurð um hana jafnframt því sem það rannsakar kjörbréf hvers nýkosins þingmanns ásamt gögnum þeim, er Alþingi berast frá yfirkjörstjórn viðvikjandi kosningu hans, og úrskurðar um gildi kosningarinnar á þann hátt, sem nánar er fyrir mælt í þingsköpum.

Ef þingmaður er ekki kjörgengur, úrskurðar Alþingi kosningu hans ógilda.

Ef þeir gallar eru á framboði eða kosningu þingmanns, sem ætla má, að hafi

haft áhrif á úrslit kosningarinnar, úrskurðar Alþingi kosningu hans ógilda, og einnig án þess, ef þingmaðurinn sjálfur, umboðsmenn hans eða meðmælendur hafa vísitandi átt sök á misfellunum, enda séu þær verulegar. Þegar um lista er að ræða, fer um alla þingmenn, kosna af listanum, eins og annars um einstakan þingmann, ef misfellurnar varða listann í heild.

Ef þingmaður hefur verið í kjöri í tveimur kjördæmum, eða á tveimur listum, eða fyrir fleiri stjórnmalaflokka en einn eða fyrir stjórnmalaflokk og jafnframt utan flokka við hinar sömu alþingiskosningar, úrskurðar Alþingi kosningu hans ógilda.

Eigi varðar það ógildingu kosningar, þó gilt hafi verið metið atkvæði kjósanda utan kjörfundar, sem síðar hefur verið upplýst um, að hafi verið staddur á kjörstað á kjördegi (sbr. 96. og 100. gr.).

143. gr.

Nú hefur Alþingi úrskurðað kosningu þingmanns ógilda, og skal þá uppkosning fara fram, svo og ef þingmaður missir kjörgengi, nema þeir eigi tilkall til varamanns.

Ef kosning heils lista í kjördæmi, þar sem kosið er hlutbundnum kosningum, er úrskurðuð ógild, skal öll kosningin þar endurtekin.

XX. KAFLI

Hvernig varamenn taka þingsæti.

144. gr.

Varamenn þingmanna í kjördæmi, þar sem kosið er hlutbundnum kosningum, taka þingsæti eftir þeirri röð, sem þeir eru kosnir, þegar þingmenn þess lista, sem þeir eru kosnir á, falla frá eða forfallast, og án tillits til þess, hver þingmaður listans það er. Varamenn landskjörinna þingmanna taka þingsæti eftir hliðstæðri reglu.

Ef þingmaður í kjördæmi, þar sem kosið er hlutbundnum kosningum, eða landskjörinn þingmaður deyr, segir af sér þingmennsku eða missir kjörgengi, tekur varamaður sæti sem þingmaður út kjörtímabilið.

Ef þingmaður í kjördæmi, þar sem kosið er hlutbundnum kosningum, eða landskjörinn þingmaður forfallast sökum veikinda eða annars, á hann rétt á að láta varamann taka sæti sitt á meðan, en tilkynna skal hann forseta þeirrar deildar, er hann á sæti í, eða forseta sameinaðs Alþingis, ef Alþingi hefur ekki skipt sér í deildir, í hverju forföllin eru fólgin og hversu lengi þau munu vara. Ef varamaður tekur þingsæti í forföllum þingmanns, skal hann ekki sitja skemur en tvær vikur, nema Alþingi hafi verið rofið eða því slitið eða frestað áður.

Varamenn taka sæti í þeim nefndum innan Alþingis, er sá þingmaður sat í, er þeir taka sæti hans.

XXI. KAFLI

Kostnaður.

145. gr.

Um greiðslu kostnaðar vegna framkvæmda á lögum þessum fer sem hér segir:

1. Ríkissjóður greiðir framlagðan nauðsynlegan kostnað við störf landskjörstjórnar og fyrir kjörgögn þau og áhöld, er dómsmálaráðuneytið eða landskjörstjórn lætur í té samkvæmt lögum þessum, svo og fyrir húsnæði til afnota fyrir landskjörstjórn.

- 80 2. Sýslusjóðir eða bæjarsjóðir greiða framlagðan nauðsynlegan kostnað við störf yfirkjörstjórna og fyrir kjörgögn þau og áhöld, er yfirkjörstjórnir láta í té samkvæmt lögum þessum, svo og fyrir húsnæði, þar sem talning atkvæða fer fram.
7. sept. 3. Hrepps sjóðir eða bæjarsjóðir greiða framlagðan nauðsynlegan kostnað við störf undirkjörstjórna og fyrir kjörgögn þau og áhöld, er undirkjörstjórnir láta í té samkvæmt lögum þessum, fyrir húsnæði til kjörfunda, svo og fyrir viðhald og endurnýjun atkvæðakassa með tilheyrandi pokum.

XXII. KAFLI

Refsiákvæði.

146. gr.

Það varðar sektum frá 50—1000 kr., ef ekki liggur þyngri refsing við eftir öðrum ákvæðum þessara laga eða eftir öðrum lögum, ef hreppsnefnd, sýslunefnd, bæjarstjórn, kjörstjórn, utankjörfundarkjörstjóri eða embættismaður haga fyrirskipaðri framkvæmd laga þessara visvitandi á ólöglegan hátt eða vanrækja hana.

Refsingunni má beita við hvern einstakan í hreppsnefnd, sýslunefnd, bæjarstjórn eða kjörstjórn.

147. gr.

Það varðar sektum frá 20—200 kr.:

1. Ef maður býður sig fram til þingmennsku, vitandi að hann er ekki kjörgengur.
2. Ef maður býður sig fram í fleiri kjördæmum en einu, eða á fleiri listum en einum, eða fyrir fleiri en einn stjórnmálaflokk eða fyrir stjórnmálaflokk og jafnframt sem utanflokkaamaður.
3. Ef maður safnar undirskriftum um áskoranir um framboð til þingmennsku eða loforð um kjörfylgi fram yfir það, sem heimilað er í lögum þessum. Sömu refsingu sætir sá, sem undirskrifar slíkar áskoranir eða loforð, vitandi að lögleyfðri hámarkstölu er náð.
4. Ef kjósandi ónýtir af ásettu ráði atkvæðaseðil sinn við kosningu á kjörfundi eða við kosningu hjá utankjörfundarkjörstjóra (sbr. 72. og 95. gr.).
5. Ef kjósandi sýnir af ásettu ráði, hvernig hann kys eða hefur kosið (sbr. þó 92. gr.).
6. Ef maður njósna um, hvernig kjósandi kys eða hefur kosið.
7. Ef kjósandi gerir sér upp sjónleysi eða önnur forföll til þess að fá aðstoð við kosningu.
8. Ef maður aðstoðar kjósanda við atkvæðagreiðslu utan kjörfundar eða ef kjósandi þiggur slíka aðstoð.
9. Ef kjósandi, sem greitt hefur atkvæði utan kjörfundar og komið atkvæðinu til undirkjörstjórnar, er staddur innan þess kaupstaðar, þar sem atkvæðagreiðslan fer fram, eða í sveitum innan kjördeildarinnar og á þeim tíma, sem atkvæðagreiðslan fer fram, vanrækir að tilkynna undirkjörstjórn nærveru sína (sbr. 96. gr.).
10. Ef maður vanrækir af ásettu ráði að koma til skila atkvæðabréfi, sem honum hefur verið trúað fyrir, eða tefur visvitandi fyrir sendingu atkvæða og kjörgagna.
11. Ef maður sendir frá sér tvo eða fleiri kjörseðla með atkvæðum greiddum utan kjörfundar við hinar sömu alþingiskosningar (sbr. þó 66. gr.).
12. Ef maður gefur ónákvæmar eða villandi upplýsingar um sig eða aðra á þann hátt, sem greint er í 139. gr. 4. tölulið, ef ekki liggur þyngri refsing við eftir öðrum ákvæðum þessara laga eða eftir öðrum lögum.
13. Ef maður gefur út villandi kosningaleiðbeiningar.

148. gr.

80

7. sept.

Það varðar 100—1000 króna sekt, nema þyngri refsing liggi við eftir öðrum lögum:

1. Ef kjörstjórnarmaður eða utankjörfundarkjörstjóri njósna um, hvernig kjósandi kys eða hefur kosið, eða gefur vísitandi villandi kosningaleiðbeiningar.
2. Ef kjörstjórnarmaður segir frá, hvernig kjósandi, sem hann hefur aðstoðað, hefur greitt atkvæði.
3. Ef kjörstjórnarmaður, utankjörfundarkjörstjóri, póstur eða sá, sem tekið hefur að sér flutning kjörgagna samkvæmt 57. gr. eða atkvæðakassa samkvæmt 104. gr., tefur fyrir, að það komist til skila.
4. Ef maður torveldar hjúi sínu eða öðrum, sem hann á yfir að segja, sókn á kjörfund eða atkvæðagreiðslu utan kjörfundar.
5. Ef maður greiðir atkvæði á tveim stöðum við hinar sömu alþingiskosningar.

149. gr.

Það varðar 50—1000 króna sekt og missi kosningarréttar í 5 ár og fyrir fullt og allt við ítrekuð brot:

1. Ef maður ber fé eða friðindi á mann eða heitir manni fé eða friðindum til að hafa áhrif á, hvort hann greiðir atkvæði eða hvernig hann greiðir atkvæði, eða ef maður sviptir mann eða ógnar manni með sviptingu atvinnu eða hlunninda í sama skyni.
2. Ef maður tekur fé eða friðindi fyrir að greiða atkvæði, láta vera að greiða atkvæði eða að greiða atkvæði á ákveðinn hátt.

150. gr.

Það varðar betrunarhúsvinnu eða fangelsi og missi kosningarréttar:

1. Ef maður beitir þvingunarráðstöfunum eða ofbeldi eða hótunum um ofbeldi til að raska kosningafrelsi manns, annaðhvort á þann hátt að meina honum að greiða atkvæði eða að neyða hann til að greiða atkvæði á annan veg en hann vill.
2. Ef maður vísitandi rangfærir atkvæðagreiðslu, annaðhvort á þann hátt að glata atkvæði, breyta atkvæði, skemma eða glata atkvæðasendingu, búa til kjörseðla, er líkjast mjög þeim, sem notaðir eru við kosningu, og hagnýtir þá sjálfur eða lætur þá frá sér til þess að aðrir geti hagnýtt þá, rugla úrslit talningar atkvæða eða á annan hátt.

151. gr.

Sektir allar samkvæmt lögum þessum renna í ríkissjóð.

XXIII. KAFLI

Hvenær lögin öðlast gildi.

152. gr.

Lög þessi öðlast gildi samtímis stjórnarskrárbreytingu þeirri, sem samþykkt er af Alþingi vorið 1942, og falla þá jafnframt úr gildi:

1. Lög nr. 18 1934, um kosningar til Alþingis.
2. Lög nr. 8 1937, um breyting á lögum nr. 18 1934, um kosningar til Alþingis.
3. Lög nr. 15 1938, um breyting á lögum nr. 18 1934, um kosningar til Alþingis, svo og öll önnur ákvæði í lögum, er í bága kunna að koma við þessi lög.

Ákvæði til bráðabirgða.

Í kosningum þeim, sem fram fara næst eftir gildistöku þessara laga, skulu vera tveir kjördagar, þó ekki í þeim kjördeildum, sem eru að öllu leyti innan takmarka kaupstaðar eða kaupsýnis. Þegar kosningu er lokið hinn fyrri kjördag, skal í öllu svo

80 að farið sem fyrir er mælt í 104. gr., að því viðbættu, að kjörskráin og þau eftirrit
7. sept. hennar, sem kjörstjórn hefur haft til afnota, skulu lögð með öðrum kjörgögnum í poka þann, sem innsiglaður er. Eftir að kjörfundur er settur hinn síðari kjördag, opnar kjörstjórn hinn innsiglaða poka og umslög, sem í honum eru, í viðurvist framhjódenda eða umboðsmanna þeirra. Sé framhjódandi eigi mættur eða umboðsmaður hans, kveður hún til valinkunnan mann að vera umboðsmaður framhjódanda. Sé eigi unnt að fullnægja þessu ákvæði, má þó rjúfa innsigli, opna umslögin og hefja kosningu, þegar klukkustund er liðin frá setningu kjörfundar. Um hinn síðari kjördag gilda ákvæði XII. kafla laganna eftir því, sem við á.

Ef öll kjörstjórnin er sammála og allir framhjódendur eða umboðsmenn þeirra, sem mættir eru, samþykkja, má kjörstjórn, þegar kosningu er lokið hinn fyrri kjördag, ákveða, að eigi skuli vera fleiri kjördagar í kjördeildinni, enda sé kjörbókin undirrituð af framhjódendum og umboðsmönnum, sem samþykkt hafa. Hafi 80% eða fleiri af kjósendum í kjördeildinni kosið eða fengið vottorð samkv. 85. gr., nægir einróma samþykki kjörstjórnar til slíkrar ákvörðunar.

Hinn fyrri kjördag skal setja kjörfund kl. 10 árdegis og hinn síðari kjördag kl. 12 á hádegi.

Við kosningar þessar skal hvergi á landinu hefja talningu atkvæða fyrr en kosningu er alls staðar lokið.

Fyrir kosningar þær, er fyrstar fara fram eftir lögum þessum, skal sinna kröfum um stofnun nýrra kjördeilda samkv. 6. gr., þótt þær komi ekki fram fyrr en 3 vikum á undan kosningum, enda skal þá nota staðfest eftirrit af kjörskrá hreppa eða hreppshluta, sem skipt hefur verið.

Gjört í Reykjavík, 7. september 1942.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Jakob Möller.

RÍKISSTJÓRABRÉF

um almennar kosningar til Alþingis.

81

7. sept.

RÍKISSTJÓRI ÍSLANDS

gjörir kunnugt:

Samkvæmt stjórnarskipunarlögum 1. sept. 1942, um breytingu á stjórnarskrá konugsríkisins Íslands, 18. maí 1920, og stjórnarskipunarlögum nr. 22 24. marz 1934, ber að láta almennar alþingiskosningar fara fram.

Því mæli ég svo fyrir, að almennar kosningar til Alþingis skul fara fram sem hér segir:

Í kjördeildum, sem eru að öllu leyti innan takmarka kaupstaðar eða kaupsþúns, sunnudaginn 18. október n. k.

Annars staðar sunnudaginn 18. október og mánudaginn 19. október n. k.

Gjört í Reykjavík, 7. september 1942.

Sveinn Björnsson.

(L. S.)

Ólafur Thors.